Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 7 (13631) | 1972 оной январиин 9, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ЗОРИЛГО ТҮГЭС ШЭНЭ ЖЭЛ

Дэмбэрэлтэй, маша ехэ амжалта, аша үрэ асарһан , КПСС-эй XXIV съездын жэл—1971 он үнгэрбэ. жэлэй туршада совет арад партиин съездын шиид-эринүүдые бэелүүлхын тула үзэгдөөгүй ехэ эршэ хү-эрмэлзэл оролдолго гаргажа, юһэдэхи табан жэлэй ... бые дүүргэхэ талаар томо алхам урагшаа хэһэн на. Энэнь шэнэ, 1972 оной түсэб, даалгабаринуудые лэ амжалта түгэсөөр дүүргэхэ эшэ үндэһэн боло- бата этигэл найдабари түрүүлнэ.

Бидэ бүгэдэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно ... ведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Сове- совет арадые шэнэ жэлээр амаршалжа хандаһан далгын үгэ бухэниие анхаралтайгаар шагнаа бэлэй-.

«...Бидэнэр манай байгуулалтын агууехэ туйлалта-лта, дундаршагүй арга боломжодо түшэглэнэбди, ехэ хараа шугам урдаа табинхайбди, эли тодо тү-өөр зэбсэгжэнхэйбди. Тиимэл дээрэһээ совет хүнүүд ... эдүйдөө батаар найдана, эб найрамдалай, зол жар-ай аша туһада, коммунизмын аша туһада КПСС-эй ...V съездын хараа шугамаар шэнэ илалта ба туй-ланууд тээшэ дабшаха байһандаа батаар этигэнэ» ... н энэ хандалгын үгэнүүд хүн бухэнэй сээжэ зүр-э гүнзэгыгөөр хадуугдажа, шэн габьяата ажалда ... ална.

1972 он—партиин съездын шиидхэбэринүүдые бэе-лгын, юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй даалгабарину- дүүргэлтын жэл болохонь дамжаггүй. Шэнэ жэлэй ... һан түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, совет ажалша- туйлаһан ажалай амжалта, хүсэл эрмэлзэл энээ- эли тодоор харуулна.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэб—совет арадай ажаһуу- болон соёл болбосоролые саашадань горитойгоор жаруулха гол зорилготой түсэб юм. Энэ талаар хэ- бүтээхэ юумэмнай ехэл гээшэ. 1972 оной түсэб, зо- онууд тэрэнэй нэгэн шухала хубинь мүн.

Шэнэ жэлдэ Буряад ороноймнай ажалшадай бү-хэ хэрэг мүн лэ ехэ юм. Гэбэл, союзна ба союзно- публиканска мэдэлэй предприятинуудта худалдагда- родукциин хэмжээн 12 процентээр, нютагай мэдэлэй мышленностьда—10,2 процентээр нэмэхэ; шухала ... ртэй продукцинууд болохо гэрэй хана, избёосхо, ...тродвигательнүүд, автомат түхеэрэлгэнүүд, угаагда- ноохон бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо байна. Олониитын хэрэглэлэй эд бараа гаргалга ехээр хүг- гдэхэ. Ноохон бүд 3,3 процент, трикотаж гадар хуб- ...н—12,1, оёмол зүйлнүүд—4,1 процент ехээр гар- адаг болохо, хүн зониие ажаһуудалай талаар хан- та 17,2 процентээр ехэ болохо юм.

Республикадамнай үйлэдбэриин, гэр байрын, соёл ...турын эмхи зургаануудай шэнэ барилганууд олоор ...хо гэжэ хараалагдана.

1972 оной сентябриин 1-һээ республикымнай 16 мян- багшанар, врачнууд, һургуулиин наһа гүйсөөгүй бүүдые хүмүүжүүлэгшэд нэмээгдэһэн салин абадаг ...хо, дээдэ һургуулинуудай студентнүүд, тусхай дунда гуулинуудай, техническэ училищинуудай һурагшана- стипенди ехэ болохо байна.

Энээхэн жэшээ дээрэһээ харахада, хүн зоной ажа- дал һайжаруулха зорилгонуудай шууд түргөөр бэе- лэгдэжэ байһаниинь эли тодо болоно.

Шэнэ жэлдэ республикымнай хүдөө ажахын ажал- урдаа мүн лэ ехэ ба харюусалгатай зорилгонуу- табинхай. 1971 онтой сасуулбал, гүрэндэ ороохо ху-далга, түсэбһөө үлүүлэн худалдалгые оруулалсан, процентээр, хартаабха—16,3 процентээр, овощ —хоёр ...н шахуу, мяхан—9,4, һүн—9,9, ноохон—8,4 процен- ехэ болохо бшуу.

Республикымнай промышленностиин, хүдөө ажахын ...нэ табигдаһан эдэ дайшалхы зорилгонуудые дүүр-лын шухалын шухала эрхэ нүхэсэл гэхэдэ, ажалша ...нэй үнэн сэхэ оролдосо, амжалта түгэс ажал мүн. ...д зоной ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэг, ...мунизм байгуулгын хэрэг имагтал олон миллион ...лшадай өөһэдынь эгээн дүтын хэрэг, оюун ухаа-нь, ажалша алтан гарайнь хэрэг ха юм. Тиин юһэ-и табан жэлэй түсэбшье—хүн бухэнэй хэрэг лэ. Со- арад түрэл партиингаа табиһан зорилгые бэелүүлхэ ...аар үльгэр жэшээе саг үргэлжэ харуулжа байгаа, ...өөшье харуулхань бата найдамтай.

1972 он—СССР-эй байгуулагдаһаар, олонациональна ...т арадай эбтэй эетэй бүлын бии болоһоор 50 наһа-нь гайхамшагта ойн жэл мүн. Энэ агууехэ һайндэр-орюулагдаһан бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн ...дэхи табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ үшөө ... агууехэ амжалта, илалта асархань дамжаггүй.

Совет арадай энэ агууехэ амжалта соо мүн буряад ...дай хубитань байха ёһоороо байха.

Зорилго түгэс шэнэ жэл—амжалта түгэс он болог лэ!

ҮНДЭР УРГАСА ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Түрэл Коммунис партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсожо, Мухар-Шэбэрэй аймагай механизаторнууд зэдынхидэй жэшээгээр ерэхэ хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэхэ, бухы тараалан дээрэһээ үндэр баян ургаса абаха үндэһэ һуури табиха гэжэ шиидээ һэн.

Аймагай колхоз, совхозууд нэн түрүүн хабарай тарилгада хүдэлхэ бухы техникээ хаһа саг соонь эрхим һайнаар заһабарилха зорилго урдаа табяад, энэ хүдэлмэреэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр эхилээ һэн.

Тиигэжэ манай ажахынууд нёдондоной IV кварталда түсэбэйнгөө ёһоор 132 трактор заһабарилха аад, энээнээ холо үлүүлэн дүүргэжэ, хамта 187 трактор бэлэн болгожо гаргаа. Тракторай плуг, сеялкэ, культиватор гэхэ мэтые заһабарилха түсэбшье үлүүлэн дүүргэгдээ.

Илангаяа «Заганский» колхоздо (главна инженерынь Б. В. Павлов, МТМ-е даагша үнинэй механизатор С. П. Ревенский) энэ хүдэлмэри буришье урагшатай һайнаар ябуулагдана. Эндэхид трактор, машинануудаа түргэноор, һайн шанартайгаар заһабарилхаһаа гадна, ажалдаа түрүү онол арга ургэноор хэрэглэнэ, механизаторнуудай дунда мүрысөө зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Тус колхоздо заһабарилга дээрэ «алтан гартай» хүнүүд олон хүдэлдэг. Жэшээнь, токарь И. И. Леонов, слесарь Г. И. Симонов, моторист К. И. Леонов гэгшэд техникэ заһабарилгада хори шахуу жэлдэ ажаллана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг соогоо эгээл ехэ ургаса абаһан «Родина» колхозойхид (главна инженерынь Ф. Д. Полянский, МТМ-е даагша И. Н. Сапожников) техникэ, зэмсэг заһабарилгые баһал эрхим һайнаар эмхидхэнхэй.

Аймагай зарим ажахынууд байгша ондо түрүүшынхеэ комбайнуудые үбэлдөө заһабарилха гэжэ шиидээ. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, комбайнуудые хабартаа, зундаа заһабарилхада халуун хүдэлмэриин үедэ олон хүнүүд һаатуулагдана. Хэрбээ комбайнуудые үбэлдөө заһабарилжархёо һаа, хабартаа, зундаа комбайнернууд сүлөөлэгдэжэ, таряа хуряалгын эхилтэр ургаса харууһалгада, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаха бшуу.

Мүнөө аймагай «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Заганский» колхозууд трактор заһабарилхатаяа хамта комбайнуудаа бэлэн болгоно.

С. ФИЛАТОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахалагша инженерэй уялга дүүргэгшэ.

Гайнула Галимулович Хисматулин «Сельхозтехникын» Загарайн нэгэдэлдэ арба гаран жэлэй туршада жолоошоноор ажаллажа байнхай.

Гайнула Галимулович даажа абаһан машинадаа техническэ харууһа саг болзор соонь хэжэ, нэгэшье һаатал зогсолтодо ородоггүй юм. Эгээл иимэһээ үйлэдбэринхгөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, ажалша бүхэриг банһаараа сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй болонхой.

Һаяхан нүхэр Хисматулин КПС С-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЗУРГАА МЯНГААР ҮЛҮҮЛЭЭ

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын ондо Хяагтын аймагай ажахынууд гүрэндэ 40 мянган центнер мяха худалдаха түсэбөө 46 мянганда хүргөө. Тиихэдэ «Родина» колхоз, Хяагтын совхоз бултанһаа ехэ мяха худалдажа, аймагайнгаа ажахынуудай дундаһаа онсо шалгарһан байна.

Тамирай колхознигууд 6014, Хираанай адагаархин 5101 центнер мяха гүрэнэй амбаарта тушааһан байна. Мүнөо гараад байһан шэнэ жэлдэ аймагай малшад хамаг арга боломжоёо һайнаар хэрэглэн ажаллажа байнхай.

К. ХАЛТАНОВ.

Хурьга абахаар бэлэн

Хори нютагай хуудам үргэн тала саһан хүнжэлөөр хушагдажа, адууһа малай бэлшэжэ ябаханьойро зуура харагдадаг болонхой. Анаагай совхозой малшад үбэлжэлгэдөө, хурьга абалгадаа хэр бэлэдхэлтэйб, тэдэниие энэ харюусалгатай хаһада ямараар хангана гэжэ мэдэхын тулада тэдэнэртэй уулзажа, ажал, хэрэгэйнь ямар ябажа байһан тухай һонирхоһон байнабди.

Уданшьегүй маанад тус ажахын III отделениин Ара Байса гэжэ газарта оршодог Галина Доржневагай отара хүрэжэ ерэбэбди. Гэрэй эзэн Гарма Доржо Цыбикжапов хонидоо адуулжа гараһан байба. Ахалагша хонишонтой танилсажа, ажал тухайнь хөөрэлдэбэбди.

— Хонидоймнай хашаа урзапда баригдаһан юм. Байраяа саг болзортонь дулаалжа үрдеэбди. Энэ жэлдэ өөһэдөөшье шэнэ гэртэ оронхойбди. Манда врач, автолавка, библиотекарь гэгшэд саг үргэлжэ ерэжэ байдаг. Мүн шэнэ газетэ, журнал ходо уншадагбди, —гэжэ Галина Дубшановна хөөрэнэ.

— Энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хэды шэнээн үбһэ тэжээл хонидтоо эдюулхэбта? — гэжэ ахалагша хонишондо хандабабди.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ ажахымнай үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэжэ абаа. Үбэлжэлгын үедэ 500 эхэ хонидтоо бидэ 100 центнер үбһэ эдюулхэ нормотойбди. Хурьгалха хонидто энэнь хаанашье хүрэхөөр бэшэ. Мүн үбһэнһөө гадна зелёнко, һолоомон үгтэхэ юм. Ганса һолоомоор үбэлэй урда ороха гээшэмнай бэрхэтэй. Түрүү хонишод өөһэдынгөө хүсөөр малдаа үбһэ бэлэдхэдэг заншалтай. Энэ үүсхэл ехэл һайн хэрэг гээд бододогби. Ерэхэ жэлдэ манда сабшалан таһалжа үгэгты гэжэ хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаха һанаатайб. Хонишод даажа абаһан нуга сабшалангаа утэгжүүлхэ хүдэлмэри ябуулха һэн. Таһалжа үгэһэн зарим һүриин үбһэнэй шанарынь муу, бороо хурада сохюулһан лэ хаш.

«Тарган табан хоногой» гэжэ малшад зүб хэлсэдэг. Хабарай үедэ хониднай туран алдана. Мүн бэлшээримнайшье һөөл һайн бэшэ. Даажа абаһан хонин бүриһөө хурьга абаха зорилго урдаа табинхай ажалланабди,—гээд, Галина Дубшановна хөөрэбэ.

Эндэхи хонишод январь һарада хурьга абажа эхилхэ юм. Хонишодой байра байдалтайнь танилсаад байхада, эндэ ёһотой хүдэлмэришэ зон ажаһуудаг юм байна гэжэ абаһаар мэдэхээр. Үбһэнһөө гадуур эдюулхэ зелёнко, һолоомон хорёодонь оруулагданхай Отарада мүнөө гурбан хүн хүдэлнэ. Үхибүүдэрээ хамта Балма хүгшэн газаа досоохи ажалаа саб гэмээр хэжэ ябаһаар энэ хүгшэн 71 наһатай болобошье, өөрынгөө дураар ажал хүдэлмэридэнь ехэхэн туһа хүргэнэ.

Хонишодтой баяраа хэлсэһэнэй удаа ажахын 2-дохи отделениин ахалагша хонишон Шевчугай отара хүрэжэ ерэбэбди. Хонишон Лилия Пантелеевна Руденкотэй уулзажа хөөрэлдэбэбди.

— Манай отарын хонишод хаһа сагтаа хашаа хорёогоо дулаалаанхай. Нормын ёһоор эдигдэхэ үбһэн, һолоомон хорёодо оруулагданхай. Үглөөгүүр хонидтоо ороохо таряанай зүйл эдюулһэнэйнгээ удаа малаа хаганда гарганабди. Январиин хори гараһаар шэнэ түл абтахаар хараалагдана. Хаража байһан 498 хонидоймнай хүсэ шадалынь һайн. Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ, 3,5 килограмм ноохо хайшалжа абаха уялгатайбди. Абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа гаргахабди —гэжэ Лилия Пантелеевна хөөрэнэ.

Ажалдаа амжалта туйлаһанайнь түлөө эндэхи хонишодто «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ урзанда олгогдоһон юм. Эдэ хонишод заатагүй хэлэһэндээ хүрэхэ гэжэ этигэмээр байгаа һэн.

Д. ХУБИТУЕВ
манай корр.

Хориин аймаг.

МЕРИКЫН ТҮРИМХЭЙШҮҮЛ, ВЬЕТНАМҺАА ТОНИЛОГТЫ!

США-гай авиаци Пентаго-... хиралтаар Вьетнамай Де-... тическа Республикын газар хайра гамгүйгөөр бомбо-... лгэһэн гашуудалта мэдээсэл ... дэлхэй дээгүүр дахинаа та-... Ямаршье зэмэгүй арад, ам-... тайбан ажабайдалда дура-... нүүд—эхэнэр, үхибүүд бо-... удайшье ёолоон, хашха-... дуулдажа, шуһан адхарба. ... дура зоргоороо ороһон ... ан империализмын ээрхэг ... йшүүл дэлхэйн арадуудай ... утаажа, шоо үзүүлхэ ёһо-... рэшэ. Бүмбэрсэг дэлхэйн ... йда дээгүүр эб найрамдал-... тай арад зон вьетнам ... й һаналаа нэгэдэжэ, США-... рото ябуулгануудые эрид буруушаана.

СССР-эй Наукануудай ака-... Сибириин отделениин Бу-... филиалай коллектив ... арадта талархажа, Аме-... ээрхэг түримхэйшүүлые ... үзэжэ байһанаа мэдүүлхын ... Актова зал соогоо булта ... ба. Буурал сагаан толгой-... дээжэ эрдэмтэд, эрдэм нау-... роһо һаял алхажа ябаһан ... уулшье олон байгаа. Бу-... филиалай парткомой сек-... ин орлогшо Н. Б. Намжи-... тинг нээжэ, американ им-... измын харата ааша тухай ... тыгаар хөөрэжэ үгэбэ. ... адай филиалай үнинэй эрдэмтэн, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор **А. И. Уланов** иигэжэ хэлэбэ:

— Бидэнэр, совет арад, эб найрамдалда дуратайбди. Үнгэрэгшэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдые дабажа гараһан тула дайн дашуур гээшые һайн ойлгонобди. Мүнөө тиихэдэ эрхэ сүлөөтэ вьетнам арадта американ авиаци харата муухайгаар добтолжо, амгалан зониие бомбодожо эхилээ. Бидэ американ империализмын иимэ ябуулгануудые эрид шууд буруушаажа, эрэлхэг зоригтой вьетнам арадта талархажа байһанаа мэдүүлнэбди. Американ дээрмэшэд, Вьетнамһаа тонилогты!

Энэдхэг-түбэдэй медицинын таһагай ахалагша лаборант **Г. Ц. Батуева** ендэртэ гаража, американ империалистнуудай хорото ябуулгануудые эрид буруушаажа байһанаа мэдүүлбэ:

— Баатар вьетнам арадай эрэлхэг зоригые бомбонуудай хүсөөр хухалхагүйт, американ дээрмэшэд! Совет арад аха дүү вьетнам арадые гансаарайнь хэзээдэшье орхихогүй!—гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ хэлэбэ.

— Хүндэтэ нүхэд! Америкын империалистнуудые бүхы дэлхэйн хүн зон шоо үзэжэ байна. Юундэб гэхэдэ, эрэлхэг зоригтой вьетнам арадые США-гайхид буу зэбсэгэй, бомбонуудай хүсөөр боогоолнуулн болгохо хара һанаатай байна бшуу. Тиимэ зорилгонь хэзээдэшье бүтэхэгүй!—гэжэ филиалай автогаражай жолоошон **Ч. М. Эрдынеев** хэлэбэ. Тэрэнэй үгэнүүдые сугларагшад альга ташалгаар угтаба.

Геологиин таһагай хүдэлмэрилэгшэ **М. И. Швадус**, партиин үнинэй гэшүүн **Ф. М. Ушнаев** болон бусадшье американ сэрэгэйхидэй аашые элипэлжэ, вьетнам арадые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэд.

Митинтдэ хабаадагшад резолюци баталан абаа. Энэ резолюцинь Москвадахи ДРВ-гэй элшэн сайдта эльгээгдээ. Резолюци соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэдэй, научно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай коллектив баатар вьетнам арадта американ сэрэгэйхидэй хорото муухайгаар добтолһондонь дураа гутажа байһанаа мэдүүлнэ.

Бэээ даанхай социалис гүрэн—Вьетнамай Демократическа Республикын газарые, амгалан зониие американ дээрмэшэдэй бомбодолгые эрид шууд буруушаанабди.

...Бидэнэр түрэл Совет правительствынгаа мэдүүлгые нэгэн дуугаар дэмжэнэбди.

Америкын дээрмэшэд Вьетнамһаа тонилог!

Баатар вьетнам арад илахал!

С. ОЧИРОВ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАДТА—ТУГУУД

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет ба Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет ургаса хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын, түсэбһөө гадуур гүрэндэ ороохо таряа худалдахын түлөө, тэрэшэлэн үндэр баян ургаса абахын, 1971 ондо наран сэсэг ехээр абахын ба гүрэндэ худалдахын түлөө автономито республикануудай, хизаарнууд болон областьнуудай хоорондо дэлгэрһэн бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэбэ.

Мүрысөөндэ түрүүшын һууринуудые эзэлээ гэбэл: ороохо тарягаар—Марийска АССР, Алтайн ба Красноярска хизаарнууд, Новосибирскэ, Кемеровскэ, Амарай, Брянска, Владимирска, Калининска Ярославска, Псковско ба Вологодско областьнууд. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугууд, мүн нэгэдэхи мүнгэн шангууд тэдээндэ барюулагдаха болобо.

Ургаса хуряаха талаар амжалта туйлаһанайнь, гүрэндэ түсэбһөө гадуур наран сэсэгэй үрэһэ худалдаһанайнь түлөө Алтайн хизаарта дамжуулгын Улаан туг ба мүнгэн шан барюулагдаха болобо.

Хоёрдохи һууринуудые эзэлэгшэд гэбэл: ороохо тарягаар—Удмуртиин, Чечено-Ингушетиин, Буряадай АССР, Кировскэ, Московско, Пермскэ, Смоленскэ, Ивановска, Калужска, Костромской, Калининградска ба Новгородско областьнууд. Наран сэсэгэй талаар—Дагестанай АССР.

Башкирай ба Татарай АССР-тэ, Тульска, Ростовско, Тюменскэ, Томско, Ульяновска, Курска, Белгородско областьнуудта таряашадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ ёһотой анхарал хандуулагдаагүй гэжэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС тэмдэглэбэ.

(ТАСС-ай корр).

Республикын выставкэ колхоздо нээгдэбэ

Ташкентын областиин «Политотдел» гэжэ колхозой соёлой ордон соо «Газар ба хүнүүд» гэһэн республикын уран һайханай выставкэ нээгдээ. Зуу гаран зохёолнууд түрэл хизаарта, таряашадай ажалда зорюулагдаһан байна.

Энэ выставкэ Узбекистанаар аяншалга хэхэ юм. Ташкент маршрудайнь һуулшын пункт болохо байна.

(ТАСС-ай корр).

МАЛАЙ БАЙРА АШАГЛАЛГАДА УГТӨӨ

900 үнеэдэй байха һүнэй комплекс Тамбовско райондо анха түрүүшынхеэ Бокино тосхондо ашаглалгада угтэбэ. Эндэ үнеэ һаалга, тэжээл бэлдэлгэ ба хубаарилга, байрануудые сэбэрлэлгэ бүрин оньһожоруулагданхай.

Энэ комплексдо 300 толгой тугалай байха байра оролсоно. Эндэ анха түрүүшынхеэ «оньһон тэжээгшэ» хэрэглэгдэнэ. Тэрэ хадаа нэгэ доро 20 тугалнуудые һүнэй холисоор эдеэлүүлдэг юм. Хүдөө ажахые электрижүүлхэ бүхэсоюзна эрдэмшэнжэлгын институдай Тамбовтохи таһагай мэргэжэлтэд энэ шэнэ агрегадые байгуулһан байна.

(ТАСС-ай корр.).

ХҮДӨӨДЭХИ КОНСТРУКТОРСКА БЮРО

КАЛИНИНГРАД. «За Родину» гэжэ загаһа баридаг колхоздо конструкторска бюро байгуулагдаба. Арбан хоёр архитекторнууд, инженер-барилгашад ба бусад мэргэжэлтэд гэр байрануудые, үйлэдбэриин байшангууд болон соёлой-ажаһуудалай барилгануудые бариха проект табижа эхилбэ.

Иимэ бюро байгуулха гэһэн шиидхэбэри колхозой правлени дэмы абаагүй юм. Энэ табан жэлэй турша соо хэгдэхэ капитальна барилгада эндэхид 4 миллион үлүүтэй түхэриг һомолонхой бшуу.

Колхозой барилгашад шпрот үйлэдбэрилхэ цех. холодильник, механическа цех, болбосон түхэлтэй квартирануудтай олон гэр байрануудые, соёлой байшан, кафе бариха байна.

(ТАСС-ай корр.).

НЭЭМЭЛ МУЗЕЙ

Зүүн Сибириин уран бүтээлшэдэй музей Байгалай трактын 47-дохи километртэ байгуулагдажа байна. XVII—XIX зуун жэлнүүдтэ баригдаһан модон гэр байрануудай, түхеэрэлгэнүүдэй түхэл ерээдүйн үетэндэ зорюулан суглуулха. хадагалха гээшэ тэрэ музейн зорилго болоно.

Энэ музейн проект байгуулгада түүхэшэд, уран зураашад, архитекторнууд хабаадалсаа. Арадай уран бүтээлшэдэй хэһэн бүхы хүшөөнүүд 50 гектар талмай дээрэ түбхинэхэ юм. Бүхы экспонадынь найман хуби боложо хубаарна.

Буряадуудай, эвенкнүүдэй ба Сибириин эгээл бага үндэһэ яһатан бологшо тофаларнуудай түүхын, соёлой ба ажаһуудалай национальна хүшөө дурасхаалнуудые харуулхын тулада музейн гурбан таһагынь зорюулагдана.

А. ГАИДАИ.
(ТАСС-ай корр.).

Эрхүү.

АЛДАРТА ОЙ

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ ээрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй дахуулнуудта эсэргүүсэн бодогшо лаотян арадай тэмсэлые толгойлдог, Лаосой патриотическа фронтын тогтоогдоһоор арбан зургаан жэл болоһоной түүхэтэ ой январиин 6-да тэмдэглэгдээ.

Лаосой патриодууд эрэлхэг зоригой, шэн тэсэбэриин эрхим жэшээнүүдые харуулна. Американ түримхэйшүүл хэдэн жэлэй турша соо Лаосые хэрзэгы зэрлигээр бомбодожо байнхай. США-гай дахуул оронуудай сэрэгүүд американ авиациаар дэмжэгдэн, сүлөөлэгдэһэн районуудта эсэргүү мүрдэлгэ, хюдалга хэжэ байһаар.

Тиигэбэшье һаань, Лаосой патриодууд үнгэрэгшэ жэлдэ сэрэгэй ехэ амжалтануудые туйлаа. Каосан Патет Лао агентствын мэдээнүүдэй ёһоор, Лаосой зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсанай 42 мянга үлүүтэй солдат ба офицернүүдые хүлһеэнь буулгаа.

Лаосой патриодууд ойрын үдэрнүүдтэ амжалтатайгаар добтолбо. Вьетнамай, Камбоджын патриодуудтай гар гарһаа барилсан ябажа, тэдэнэр түгэс илалта туйлаха хүрэтэрөө тэмсэхээр зоригжонхой.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

НИИТЫН ЭДЭБХИТЭДТЭ ТҮШЭГЛЭН...

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой бүхы хүдэлмэришэдэйнь 97 процентнь юһэдэхи табан жэлэй түсэб бэлзорһоонь урид дүүргэхэ талаар өөһэдын уялгануудые абанхай. Бүхы заводоороо табан жэлэй түсэб 4 жэл 9 һарын туршада дүүргэхэ зорилго табигданхай. Эндэ эмхидхэгдэһэн коммунис ажалай 20 һургуулида 400 гаран хүдэлмэришэд һурана. Мастернуудай һургуули хүдэлнэ.

Эдэ тоо, баримтанууд һаяхан боложо үнгэрһэн КПСС-эй Железнодорожно райкомой пленум дээрэ дурдагдаһан байна.

Заводой коллективтэ социалис мүрысөө ямар гуримаар эмхидхэгдэнэб, энээндэ профсоюзай организациин бэелүүлдэг үүргэнь ямар бэ гэхэ мэтэ хэдэн асуудалтайгаар профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ Е. Продайводада хандаһан байнабди.

Профсоюзууд ажалшадай эдэбхи үүсхэл дэлгэрүүлхэ, социалис мүрысөө эмхидхэхэ онол аргануудые нарижуулан баяжуулха, тэрэнэй хүсэтэ нүлөө дээшэлүүлхэ үүргэтэй. Мүрысөө эмхидхэхэ, ажал хүдэлмэридөө коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөн, түрүү дүй дүршэл, техникын болон экономическа эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ, ажалшадай дунда урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри хүгжөөхэ, эрдэм техникын бүлгэмүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха асуудалнууд профсоюзна организаци бүхэнэй гол анхаралда байха ёһотой гэжэ «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй абаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ бшуу гээд нүхэр Продайвода хөөрэнэ.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ талаар профсоюзна организацинуудай үмэнэ байһан зорилгонууд тухай энээнһээ бүри тодорхойгоор хэлэхэнь бэрхэтэй. Мүрысөөндэ заводой хүдэлмэришэн бүхэн, инженер, техникүүд, хүтэлбэрилхы тушаалтад хабаадалсана. Бултадаа — заводой директорһээ эхилээд юрын хүдэлмэришэн хүрэтэр тус тустаа тодорхой социалис уялгануудые абанхай.

Жэшээлхэдэ, заводой директор нүхэр Медведев механическа цехые шефтээ абаад, түрүү зэргэдэ гаргаха уялгатай. Парткомой секретарь Вера Ивановна Маякова марксизм-ленинизмын үдэшын университет энэ жэлдэ дүүргэхэ, шудхалгын цех шефтээ абаха гэһэн уялга абанхай.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, заводой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэ бүхэн, тэрэ тоодо цехүүдэй начальнигууд жэлэй туршада хэхэ хүдэлмэриеэ, шиидхэхэ зорилгоёо тодорхойлонхой.

Хүдэлмэришэдэй, участок болон бригадануудай абаһан уялганууд тон тодорхой, дүүргэлтыень үдэр, һара бүридэ шалгажа баймаар.

Хэдэн жэшээ харуулая. Автомат-түхеэрэлгэнүүдэй хойноһоо харууһалдаг участогайхид жэлдээ жэл хахадай түсэб дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан байна. Үдэр бүридэ даабаряа 1,5 дахин үлүүлхэ болоно бшуу. Али нэгэн үдэр энэ хэмжээндэ хүрөөгүй бол, үглөөдэр, нүгөөдэрынь хожомдоһоноо хүсэлдүүлхые оролдохо болоно.

КПСС-эй XXIV съездын нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай хабсаргагшадай (бригадирынь В. Стефурак) бригадые абаад үзэе. Уялгаяа тодорхойлхын тулада тэдэнэр экономистые урижа, арга боломжонуудаа, нөөсэнүүдээ тоолоҗо үзэһэн байна. Тиигэжэ табан жэлэй даабари дүрбэн жэл долоо һарын туршада дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, энэ үүсхэлыень дэмжэхыень заводойнгоо бусад бригадануудые уряалһан байгаа. Заводой дирекци, партийна комитет, завком комсомол-залуушуулай бригадын үүсхэл һайшааһан, мүнөө эдээнэй жэшээгээр 50 гаран бригаданууд мүрысэнэ.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула тус бригадынхид халаан бүриингөө даабари 110 процентһээ доошо бэшэ дүүргэхэ, ажалайнгаа бүтээсые түсэбөөр хараалагдаһанһаа найман процентээр дээшэлүүлхэ болоно. Хэһэн бүтээһэнээ үдэр бүридэ тоолон гаргажа байхада, ажал хүдэлмэринь урагшатай ябана, уялгануудынь үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Социалис мүрысөөнэй гурим нэгэл зохёогдоһон янзаараа байдаггүй, харин үе-үе болоод шэнэлэн харагдадаг заншалтай.

Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсологдожо, тусхай хуудаһанда харуулагдана, заводой радиогоор мэдээсэгдэнэ. Һарын туршада үдэрэй дүнгөөр найма дахин эрхимлэһэн цехтэ 30—50 түхэриг, участогта 15 түхэриг мүнгэн шан үгтэнэ. Иимэ болохолоороо үдэр бүриин дүн согсололгын үүргэнь дээшэлнэ ха юм.

Гадна мүрысөөндэ илагшадые моральна талаар урмашуулгада ехэ анхарал хандуулагдана. Тэдэнэй алдар солые дуудаһан плакат-лозунгнууд үдэр бүри гаргагдажа, олоной хараха газарта үлгэгдэнэ. Түрүүшүүлэй фото-зурагууд тусхай галерейдэ табигдана, эрхимэй эрхимүүд заводой Хүндэлэлэй дэбтэрхэ бэшэгдэжэ, гэр бүлэдэнь амаршалга эльгээгдэнэ.

Профсоюзай цехкомуудай, завкомой дэргэдэ социалис уялгануудай дүүргэлтые шалгаха тусхай комиссинууд байгуулагданхай юм.

Энэ комиссида инженер, техникүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, экономистнууд, арадай хиналтын бүлэгэй түлөөлэгшэд оролсодог. Тэдэнэйл зууршалта дурадхалаар мүрысөөндэ илагшад тодорхойлогдодог байна. Зүгөөр мүрысөөнэй һара бүриин дүн цехкомой, завкомой заседани дээрэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар эрхэ бэшэ зүбшэн хэлеэгдэдэг болонхой. Түсэб болон уялгануудай дүүргэлтэһээ гадна, ажалай болон ниитын гурим сахилга, хүдэлмэришэдэй профессиональна болон экономическа һуралсал мүрысөөнэй дүн гаргахада хараада абталсадаг.

Ленинскэ комсомолой табин жэлэй нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводто коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүнөө үедэ эндэ коммунис ажалай 2600 гаран ударнигууд хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ нэгэ олгогдоһон зангаараа үлэдэг бэшэ юм. Иимэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэгшэд нүгөөдэ жэлэйнгээ ажалаар тэрэнээ лаблаха ёһотой. Энээн тухай тусхай тогтоол жэлэй дүнгөөр профсоюзай цехкомой заседани дээрэ абтадаг.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб тус заводой коллектив бүхы талаарнь амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаһан байна. Заводой 2000-гаад хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабари болзорһоонь холо урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ һэн.

Энэ баримта юу гэршэлнэб гэхэдэ, заводой хүдэлмэришэдэй ажалай эдэбхи, эрмэлзэлэй бүри дээшэлһэниие элитээр гэршэлнэ.

Үдэр эрэхэ бүридэ ургажа байгаа ажалшадай эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн, заводой профсоюзна организаци партийна организациин хүтэлбэри доро социалис мүрысөө бүри үргэн дэлисэтэй, хүсэтэй болгохые оролдоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ заводой цех, участогуудаар суглаанууд боложо, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй III сессиин дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, нэгэн дуугаар һайшаагдаһан байна. Эдэ суглаанууд дээрэ үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд бүхы талаһаань харагдажа, үргэнөөр зүбшэгдөө, үйлэдбэридэ бии байһан аад, үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд элирүүлэгдэжэ, тэдэниие ашаглахын тулада хэмжээнүүд хараалагдаа.

Табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ ажалай шэнэ амжалта туйлажа, табан жэлэйнгээ түсэб 4 жэл 9 һарын туршада бэелүүлхэ гэһэн уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ үшөө нэгэ горитойхон алхам хэхэ гэһэн зорилготойгоор прибор бүтээгшэд шэнэ жэлые эхилбэ.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ ҺУРАЛСАЛ

Партиин обкомой политическэ гэгээрэлэй байшанда теоретическэ семинарнуудые хүтэлбэрилэгшэдэй семинар үнгэргэбэ. Республикын бүхы нютагуудһаа политическэ һуралсалай дээдэ шатада — түүхын, экономикын, философиин шэглэлэй теоретическэ семинарнуудай пропагандистнар суглараа.

Гурбан үдэрэй туршада олон асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдаһан, секцинүүд хүдэлһэн байна. Юһэдэхи табан жэлдэ Бурядай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые комплексноор хүгжөөхэ тухай асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюков лекци уншаа.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда боложо байгаа үзэл бодолой тэмсэл тухайда түүхын эрдэмэй кандидат Д. Б. Шагдуров лекци уншаба. Диалектическа материализм ба физикын шэнэ шэнэ туйлалтанууд гэһэн темээр физико-математическа эрдэмэй доктор Н. И. Иванов, социалис экономикын харилсаанууд ба СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай экономическа харилсаануудые саашадань хүгжөөлгэ тухайда КПСС-эй обкомой лектор С. П. Харитонов гэгшэд лекци уншаа.

Түүхын, экономикын, философиин — эдэ гурбан секцинүүдтэ мүн лэ эрдэмтэд — дээдэ һургуулиин багшанар, Бурядай филиалай эрдэмтэд лекцинүүдые уншаһан байна. Түүхын эрдэмэй кандидадууд Н. В. Олзоева, А. С. Кордяшкин, Ю. В. Абросимов, экономикын эрдэмэй кандидат И. М. Занданов, КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангые даагша В. К. Тюрина, обкомой лектор А. С. Серебряков болон бусад лекцинүүдые уншаһан, занятинуудые хэһэн байна.

Манай корр.

ДАЛА ГАРААШЬЕ ҺАА...

Коммунист Дашидондок Жалсанович мүнөө дала гаража ябабашье, һанаа амархан һуудаггүй, хамтын хэрэгэй түлөө оролдожол ябадаг. Һүүлэй хорёод жэлдэ түрэл Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздоо ажаллажа, тарялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ гэжэ яһала оролдоһон, оролдежошье байна.

Душоод жэлдэ коммунистын үндэр нэрэ зүүжэ ябахадаа Дашидондок Жапов партиин эльгээһэн лэ газарта эдэбхитэй һайнаар, үнэн сэдьхэлһээ хүдэлжэ ябаһан намтартай. Колхозой түрүүлэгшээр, худалдаа наймаа эрхилэгшээр, бригадираар, фермые даагшаар, хожомоо луговодоор хүдэлхэдөө хүнэй хойно ороогүй, хододоо түрүү зэргэдэ ябаһан алдартай.

Дашидондок Жалсанович арбаад жэлэй урда тээ Зүүн-Бэе гэжэ газарта 140 гектар сабшалан даажа абаад, тэндээ агротехническэ хэмжээнүүдые шадабаритайгаар хэрэглэһэнэй, залхуурангүй ажаллаһанай ашаар жэл бүри үбһэ ногооной үндэр баян ургаса туйлана.

Дүршэлтэй, хододоо шэнэ онол арга хэрэглэхые оролдожо ябадаг энэ коммунист-луговод даалгагдаһан сабшалангаа табан хургандаал адли мэдэдэг. Сабшалангынь Загастайн голдо, доро газарта нэмжыдэг. Тиимэһээ тэрэнэй онсо өөрсэ талынь мэдэхэ хэрэгтэй. Нүхэр Жапов энэ нютагта түрэһэн, үдэһэн хадаа, энээниие һайса ойлгодог юм.

— Хабартаа сабшалангаа уһалха гэжэ яараһанай хэрэггүй, — гэжэ луговод ажаглаба. — Гол газарай сабшалангай хүрьһэ һайса халаажа, майн хахад багһаа уһалжа захалхада зохид.

Энэ тон зүб. Хээрын, добо газарай сабшалан һайрамаар бүри март, апрель һарада ундалуулдаг. Теэд энээндэл адляар гол газарые уһалжа болохогүй байһаниинь ойлгосотой ха юм.

Дашидондок Жапов сабшалангаа зундаа адагынь гурба дахин ундалуулдаг. Тиихэдээ газараа жэгдээр, тохомойшье шэнээн хүрьһэ хуурайгаар үлөөнгүйгөөр уһалдаг заншалтай.

Газараа уһалжа ябахадаа сабшалангай хүрьһэ гэмтээхэгүй гэжэ оролдодог, добо өөдэ уһаяа залахын тула хүрзөөр хүрьһыень үргэжэ үгэдэг. Уһалһанай һүүлээр тэрэ дундылагдаһан хүрьһэсэ гашхэжэрхидэг. Энэ ушарта сабшалан дээрэ ямаршье сараа үлэдэггүй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүбхэтэйшэг, хатуу хүрьһэтэй газараа борнойлдог, шүдэтэй катогоор элдүүрилдэг болонхой. Иимэ хүрьһэ һэндэжэ үгэхэдэ ашаг үрэ ехэтэй байшоо. Борнойлогдоһон, хүрьһэез соолууһан газарай ногоон үдхэнөөр, үндэрөөр ургана.

Луговодоор хүдэлжэ захалһан сагһаа хойшо Дашидондок Жалсанович сабшалангаа хорёолхо, тэндэһээ мал хабар эртэ гаргаха асуудал колхозой правлениин урда табижа, тэрэниие урагшатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ороо һэн. Луговодууд өөһэдөө һургааг, гадаһа үбэлдөө бэлдэжэ, тэрэнээ посхоод бариха газартаа зөөжэ абаад, хабартаа воскреснигүүдые эмхидхэжэ, нилээд ехэ газараа малай хүлһөө хаажа абаа бэлэй. Тиигэжэ посходоо жэл бүри ургадхэнэ.

Дашидондок Жапов жэлдээ уһалууриингаа ханааб, һубагуудые сэбэрлэжэ, уһа табиха хаалта боолтонуудаа һэльбэн шэнэлжэ, заһабарилжа ябадаг. Юрэдөө хүндэ тэрэ найдаад һуудаг заншалгүй, бүхы юумэеэ өөрөө хэдээл һанаагаа амардаг юм.

Баян ургаса абахын тула сабшалангаа наг минеральна бодосуудаар һайса үтэгжүүлхэ хэрэгжэ тэрэ һайса мэдэдэг, энэ талаар колхозой агрономтой ходо зүбшэжэ байдаг. Тиигэжэ сабшалангай гектарай 35—40 тонно шэбхэ тараахада эгээл ашаг үрэтэй гэжэ шэнжэлһэн байна. Түрүү жэлдээ хорёод гектар үтэгжүүлнэ. Мүн аммиачна литрэ хэрэглэхэдэ ургаса эрид дээшэлдэг байшоол.

Шэбхээ баллуураар жэжэлжэ, жэгдэ һайнаар хын хэжүүгээр, тэрээгээр баал хэжэ, уһа заладашалтай. Энэ ушарта нилээд ехэ газар шэбхын ундалуулагдана бшуу.

Агротехникын элдэб аргануудые туршахын, дээрэнь хэрэглэхын тула луговод 30 гектар сабшалангаа амяарлажа, ургасыень амяарлан тоолодог. Энэ шалгын участок дээрэһээ гектарай 40—50 центнер һэн хуряагдана. 1.7 гектар эрхим сабшалан дээрэ гектарай 60—70 центнер үбһэн абтана.

Дашидондок Жалсанович өөрынгөө туһалагшадтай хамта сабшалан дээрэхи харганаа бургааһа үгы хэмжээ абадаг юм. Харганаагай сэсэглэжэ байхада гербицид хоро хаяхада тэрэнь хосоржо, сабшалан үргэдхэгдэдэг байна.

Урагшаа һанаатай энэ луговод үбһэ хуряалгын үбһэшэдэй звенос даажа гарадаг. Зүүн-Бэеынгээ сабшалангай ногоо сүм хуряажа абадаг заншалтай. Тиигэжэ тэрэ һөөгшье ногоо үлөөхэгүй, үбһэсэ һайн шанартайгаар хуряаха гэжэ оролдодог гуримтай. Юуб гэхэдэ, үбһэшэдтэ, луговодуудта бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй жэнэй, шанарай зэргээр салин хүлһэн түлэгдэнэ.

Наймадахи табан жэлэй туршада коммунист Д-Д. Жапов даалгагдаһан 140 гектарай тус бүри жэлдээ 15,8—34,9 центнер үбһэ һайн шанартай һурилжэ абанхай.

Түсэбтэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ энэ ша бүхэриг луговод шэнэ амжалта туйланхай. Даалгагдаһан 180 гектар сабшалангай гектар бүриһөө центнер үбһэ хуряажа абаа. Түсэбынь 20 центнер һэн юм.

Теэд энээгээрээ түрүү луговод һанаагаа амарнагүй. Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ үбһэ ногооной баян ургаса абахын тула түрүүшын алхам хэжэ байнхай. Үнгэрһэн намар Д-Д. Жаповай сабшалан дээрэ 400 гаран тонно шэбхэ гаргагданхай. Уһалха һубаг ханаабууд бэлэн.

Зарим луговодууд хабартаа сабшалан дээрэхи хагдые галдаха гэжэ оролдодог. Энээниие Дашидондок Жалсанович буруушаана. Юуб гэхэдэ, сабшалангай хагдые галдахадаа, һайн буурсагта ногоонуудай үрэһэ галда хосоршохо байна ха юм. Эдэ бүхы дүй дүршэлөө хүдэлдэг нүхэдтөө, залуушуулда дамжуулан хүсэдэг һайн һанаатай.

Б. ГЫЛЫК...

манай тусхай...

Сэлэнгэ.

ЭРДЭМТЭД—АРАДАЙ АЖАХЫДА

МОСКВА. СССР-эй Наукануудай академиин атмосферын физикэ шэнжэлэлгын институдта академик А. М. Обуховой хүтэлбэри доро Газарай элшэ дулаа шэнжэлгэ хэгдэнэ.

Эдэ шэнжэлгэнүүд дэлхэй дээрэ түрүүлэн «Космос-243» гэжэ хэмэл одоор бэелүүлэгдэһэн юм. Радио-долгиной хубилалтанууд гансал геофизическэ шэнжэлгэнүүдтэ аша туһатай бэшэ, харин арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэхэ арга боломжотой гэжэ хэмэл одонһоо абтаһан баримтанууд харуулһан байгаа. Жэшээлхэдэ, хэмэл одон дээрэһээ абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлһэнэй ашаар Хара далайһаа Хойто Ураал хүрэтэрхи үргэн дэлюун газарай хүрьһэнэй температура болон шииг тодорхойлогдожо, океан далай дээрэ һалхи шуурганай болохо районууд элирүүлэгдэһэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Дмитрий Тимофеевич Матвеев радиометрическэ аппаратура шалгажа байна. ТАСС-ай фотохронико.

ХОНИШОДНАЙ ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХ...

Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхозой хоёрдохи отделениие эрхилэгшэ С. Ц. ЦЫНГУЕВАЙ хөөрөөнһөө

Совет оронойлмнай арад зон түрэл партиингаа XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэри, һайн һайхан зорилгонуудые үнэн зүрхэнһөө һайшаан угтажа абаһан байна. Түсэбтэ табан жэлэй асари ехэ зорилгонууд соо совет арадай ажабайдалые ойрын жэлнүүдтэ баян дэлгэр, болбосон һайн болгохо, хүдөө нютагуудта, хото городуудташье ажана һайхан, культурна байдалые һалбаруулха гэһэн гол ехэ анхарал табигдана.

Хэнэйшье мэдэһээр, энэ ехэ хараа түсэбые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула айхабтар ехэ ажал хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой. Энээндэ хүн бүхэн хубитаяа оруулха, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлхэ зэргэтэй гэжэ түрэл Коммунис партимнай арад зоноо уряална.

Манай Загаһатын совхозой хоёрдохи отделениин тарялашад, малшад, хонишод Коммунис партиингаа уряада харюу болгон, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлһээ эхилжэ ажахынгаа бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, мяха, нооһо элбэг ехээр абаха гэжэ бүхы арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлөө, хүдэлжэшье байна гэхэдэ алдуу болохогүй.

Энэ үнгэрэгшэ зундаа Чисаанын элдин һайхан нуга сабшалан дээрэ үбһэ ногоон яһала үдхэнөөр, үндэрөөршье ургажа, отделениингээ гол һалбари болохо — хонин һүрэгтэ хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхээбди. Үбһэ хуряалгын үедэ хура бороогой ходо орожо ехэхэн бэрхэшээл ушаруулаашье һаань, ажалаа зүбөөр эмхидхэн, габшагай шангаар хүдэлөөд, манай отделениинхид бүхыдөө 12 мянган центнер һайн шанартай үбһэ сомолжо абаһан байна. Эхэнхи һүринүүдээ тракторай шарга дээрэ һүгилэнхэйбди.

Үбһэ ногооной һайн ургаса абахын тула луговодуудnай ехэхэн оролдолго гаргаа, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Үнишэй луговодууд А. Сультимов, Д. Базаров, Д. Цыремпилов гэгшэд үнгэрэгшэ үбэлдөө, хабартаа ходол сабшалан дээрээ хүдэлжэ, үбһэ ногооной элбэг баян ургаса абахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлөө гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди. Эдэнэр сабшалангай ургасые дээшэлүүлхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаа.

Манай хоёрдохи отделенидэ бүхыдөө мүнөө 15.284 хонин һүрэг, тэрэ тоодо 7500 эхэ хонид үбэлжэжэ байна. Энэмнай ажахын гол һалбари болоно.

Олонхи хонишоднай зунай сагта үбһэ тэжээл өөһэдөө бэлэдхэдэг гуримтай. Тэдэндэ тусхай сабшаланшье даалгажа үгтэнхэй. Отара бүхэндэ үбэлэй сагта үбһэ тэжээлые хайшан гээд, ямар гуримаар, хэды шэнээн нормотойгоор гаргашалхаб гэжэ уридшалан хубаарилаад үгэдэгбди. Мүн баһа отарануудай өөһэдынь бэлэдхэһэн үбһэнэй хажуугаар, һолоомо, зелёнко суглуулжа үгэдэгбди.

Энэ намартаа оройшог болотор урин дулаан, саһагүй байжа, хонидоо хожомхон болотор адуулаа, үбһэ тэжээл яһала алмаа гээшэбди. Мүнөө хонидой хүсэ шадалшье яһала һайн.

Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэнэй хаһын ороод байхада, манай хонишод бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ, хонин һүрэгөө тобир тарганаар ондо оруулха, шэнэ жэлэй түл — нарай хүрьгадые гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын түлөө бүхы анхаралаа хандуулна. Олонхи отаранууд үбэлэйнгөө хашаа, байрануудые бүри намар дулаан байхада һэргээжэ дулаалһан, бүхы хэрэгтэй юумыень заһабарилһан, нарай түл абаха харюусалгатай ажалда бэеэ зэһэһэн байна. Хонишоднай диилэнхидээ дүршэл шадабари ехэтэй зон юм. Үнгэрһэн үбэлэй үедэ тэдэнэр эршэмтэй шангаар ажаллажа, түл һайнаар абаад, зариманиинь ажахы, аймаг дотороо социалис мүрысөөндэ суурхажа гараһан байна. Жэшээлбэл, бэрхэ хонишод Пылма Бадмаева, Лума Дамшаева гэгшэд үнгэрһэн жэлэй үбэл зуун эхэ хонин бүриһөө 96—97 хурьга абажа түлжүүлээ. Мүн тэдэнэр хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо хайшалаа.

Хонишодой ажал жэл ерэхэ бүри хүнгэн, хүдэлхэдэшье урматай боложо байна. Манай отделенидэ хэдэн трактор, уһа зөөхэ автомашина бүхэли үбэлдөө таһалгаряагүй отарануудые шухала хэрэгтэй юумээр хангана. Намартаа эхэ хонидой отарануудта зелёнко, һолоомо отара бүхэндэ трактораар зөөгдэжэ үгтэнэ. Энэ талаар малшадта үбһэ тэжээл зөөжэ үгэдэг тракторист, партиин гэшүүндэ кандидат Бадма Чимитов айхабтар ехэ ажал хэнэ.

Отара бүхэндэ хонишодойнгоо культурна һайнаар ажаһууха, хүдэлхэ, амарха аргажо бии болгонхойбди. ... г.р байранууд бүри нам... дулаалаглажа, бүхэли ... хүрэхэ тэнсээлынь ... һэн. Долоон хонигто нэг... эд бараа, эдээ хоолой ... дые ашаһан автолавка отарануудта ябажа, хүн... хэрэгтэй юумэ наймаал... толавкын ... Ефимовые хонишод, ... ходол хүлеэжэ, үнэн зү... магтан хөөрэлдэжэ байда...

Отделениин парторган... дэргэдэ эмхидхэгдэһэн ... ринуудай бүлгэм хониш... шалта туһалха талаар ба... хэн хүдэлмэри хэнэ. ... отара, бригаданудта ... лекци, хөөрэлдөө үн... орон дотор, хилын саана... ложо байһан һонинуудые... гажа байдаг. Мүн баһа ... табан бүхэндэ соёлой ба... агитбригадын коллектив ... отарануудта ябажа, хан... тэ гаргадаг, һонирхолто... церт харуулдаг байна. ... тэй хамта медицинскэ ... шер, библиотекарь гэгш... ра бүхэндэ һарадаа хоё... дахин ябадаг байна.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, ма... делениин хонишод юһэд... бан жэлэй хоёрдохи ... үбэлжэлгые эрхимээр ... хэ, хонидоо тобир тарга... оруулха, түл олоор абах... за хоролтогүйгөөр томо ... дүүрэн аргатай. Байгш... бүхы отделенеэрээ зуун ... нин бүриһөө 90-һээ үсөө... хурьга абахын түлөө ... бди гэжэ хонишоднай мэ...

В. ЧИМИ...

бэшэжэ а...

Социалис оронуудаар

ИНТЕГРАЦИ ШУХАЛА ХЭРЭГТЭЙ, ОЛЗОТОЙШЬЕ

ПРАГА. «Промышленна химиин заводууд» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл ЧССР-эй томо предприятинуудай нэгэн юм. Пардубице гэжэ түбтэй тус нэгэдэлэй 10 завод 30 мянган түхэлэй элдэб янзын химическэ продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг юм.

Чехословакиин түсэбтэ табан жэл энэ нэгэдэлэй урда ехэ зорилгонуудые табяа. 1975 оной эсэстэ продукци үйлэдбэрилгэ 39 процентээр, продукци хилын саана худалдалга — 32 процентээр, харин хүдэлмэришэдэйнь тоо — оройдоо 2 процентээр нэмэхэ ёһотой. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгэ ургаха юм. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэдэнь, социалис экономическа интеграци туһалха юм.

— Интеграци бидэндэ гансашье ашаг олзотой бэшэ, мүн шухала хэрэгтэй юм, — гэжэ тус нэгэдэлэй генеральна директор Ф. Грегор хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Бидэнэр тусхай мэргэжэлтэй болохо хүсэлэнтэйбди, СЭВ-эй гэшүүд-гүрэнүүдэй предприятинуудтай үйлэдбэриин ба научно-техническэ харилсаа холбоон тухай 16 хэлсээ баталаабди.

ДРВ-гэй АМЖАЛТАНУУД

ХАНОЙ. Вьетнамай Демократическа Республикын ажалшад гүрэнэй 1971 оной түсэбые дүүргэхэ талаар нилээд ехэ амжалта туйлаа.

Нүүрһэ, цемент, үтэгжүүлгэ, саарһа үйлэдбэрилэн гаргаха талаар түсэбүүд дүүргэгдээ. 1970 онтой сасуулбал, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 34 процентээр, нүүрһэ үйлэдбэрилгэ 22 процентээр дээшэлээ. Промышленна ба гараар бүтээдэг үйлэдбэриин продукциин бүхы хэмжээн 14 процентээр ургаа.

Капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөри 1970 онтой сасуулбал, 22 процентээр ургаа.

Эдэ туйлагдаһан амжалтанууд ДРВ-гэй социалис хүгжэлтэдэ шэнэ хараа зам нээжэ үгэнэ.

ВАРШАВЫН ШЭНЭ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

ВАРШАВА. «Польшын ниислэл хотодо үнгэрэгшэ жэл урагшатай, амжалтатай жэл байгаа» гээд Варшавын арадай соведэй түрүүлэгшэ Е. Маевский уг заншалта пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Нэн түрүүшээр гэр байра барилгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Жэлэй турша соо 11,5 мянган гэр байра баригдаа, эрхим түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан Варшавска гэр барилгын комбинат ашаглалгада оруулагдаа. Гэр байра барилгын хүдэлмэриие ойрын жэлнүүдтэ хоёр дахин ехэ болгохо арга боломжо бии. Жэл соо 5 мянган гэр байрын материал үгэхэ үшөө нэгэ комбинат бодхоогдожо байнхай.

Варшава хотодо метро хэрэгтэй, тэрэниие ойрын жэлнүүдтэ барижа эхилхэбди гээд Варшавска арадай Соведэй түрүүлэгшэ мэдүүлээ. Тиихэдэ үшөө мүнөө үеын аэропорт городой хажуу талада бии болгохоор хараална. Тэрэшэлэн Варшавада үшөө ниитын олон байшангууд бодхоогдохо юм.

УХААЛАН ЗОХЁОГШОД УЛАМ ОЛОШОРНО

БЕРЛИН. Социалис үйлэдбэридэ ухаалан зохёолгые нэбтэрүүлгын түлөө тэмсэл ГДР-тэ үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Ухаалан зохёолгые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ 2,7 миллиард маркын алмалта хэгдээ.

Фрейтолидохи шанарта булад хайлуулгын 1945 оной майн 8-най нэрэмжэтэ заводто новаторнууд илангаяа олон. Үнгэрэгшэ жэлдэ гурбан хүдэлмэришэн бүхэнэй нэгэниинь ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые оруулһан байна.

Магдебургын машина бүтээлгын Тельманай нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд ба алба хаагшад энэ жэлдэ 12 миллион маркын алмалта хэхэ уялга абаа. Энэ олон мянган хүдэлмэришэдтэй коллективэй хахадынь шахуу урлан нарижуулгын хүдэлөөндэ хабаададаг юм.

ГЭР БАЙРАНУУДАЙ «ФАБРИКА»

БУДАПЕШТ. 70 мянганһаа үлүүтэй венгр гэр бүлэнүүд үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ байрануудта орожо түбхинөө. Шэнэ 1972 ондо үшөө 75 мянган айл шэнэ байра абаха юм.

ВНР-тэ гэр байра барилга үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. Барилгада мүнөө үеын индустриальна онол аргануудаа хэрэглэлгэ, гэр байра барилгын шэнэ комбинадуудые ашаглалгада оруулга, комбинадуудайнгаа хүсые ехэ болгоһоной ашаар барилга үргэнөөр ябуулна. Сегед хотодо баригдажа байһан гэр барилгын шэнэ комбинат энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха юм. Мүн Веспром, Кегкемет гэжэ хотонуудта тиимэ шэнэ предприятинүүд баригдаха юм.

1975 он болотор Венгридэ 400 мянган шэнэ байра ашаглалгада үгтэхэ. Тэдэнэй хахадынь гэр барилгын комбинадуудай бүтээһэн бэлэн блогуудһаа хэгдэхэ байна.

БАЙГААЛИИН БАЯЛ... ШЭНЖЭЛЭГДЭНЭ

СОФИ. Ороной элдэб хизаарлангуудта геологическа экспедицинүүд хүдэлмэрилнэ. ... карта дээрэ нүүрһэнэй, үнэт... таллнуудай уурхайнууд ... олоор тэмдэглэгдэдэг болоо.

Нефть ба байгаалиин газы... дэмтэд, геологууд бэдэрнэ. ... бүлэг мэргэжэлтэдтэй хамта... ной хойто районуудта нефти... газай уурхайнуудые бэдэрэн... түсэб табигдаад, бэелүүл... байна.

Болгариин Добруджы, Бу... ска, Хасковско, Смолянска ... бусад округуудта газар ... баялигуудые олохо комп... шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ бай... Болгариин Науканuудай а... миин дэргэдэхи геологическа... ститут Советскэ Союзай, ГД... Чехословакиин, Венгриин ... бусад оронуудай тус тус эмхи... гаануудтай нягта холбоон... байгуулһан юм.

(ТАС...

…ДАЙ ХИНАЛТЫН БУЛАН

…НИИТЫН ЗӨӨРИ ГАМТАЙ

…-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын ком… арадай хиналтын бүлэгтэ нэгэ сошомоор гом… …о ха. Шалгаад үзэхэдэнь, бэшэг соо хэ… баримтанууд булта зүб байшоо. Юун болоо… барилга-хабсаралгын управленидэ хүдэлмэри… …лин түлэдэг дүрим хазагайруулагдадаг байгаа. …иин начальник нүхэр Серебрянниковай захи… модо эмхидэг цехэй хүдэлмэришэн нүхэр Аб… …в гэгшэ барилгын бригадануудай нэгэндэ эль… …а. Тэрэ хүн бригадын гэшүүдтэй хамта ажалда … Тиибэшье бүхэли жэлэй туршада бэшэнтэй …ин абадаг байгаа. Худал нарядуудые управ… мастер нүхэр Егоров бэшэжэ, хиналтын зөө… …е hамбаашалан, 290 түхэриг 29 мүнгэ өөртөө …эноо баригдашоо. Абсандульевта бүхы дээрээ …эриг 74 мүнгэн хии түлэгдэhэн байна.

…ушарай гараад байхадань, арадай хинагшад гэм…нуудые хатуугаар хэhээхэ эрилтэ табяа. Тии… …стер Егоров сүүдтэ үгтэhэн, харин управле… …чальник нүхэр Серебрянников комбинадай …эй захиралтаар хэhээгдэhэн юм.

…эй удаа арадай хинагшад гол мүрэн руу … муухай уhа шалгажа үзэбэ. Һүүлэй жэл… …хэрэглэгдэhэн. муухай уhаяа хорогүй болгохо, … талаар комбинат яhала хүдэлмэри ябуулhан … Тиибэшье мүнөө химическэ хорото …гай уhан гол мүрэндэ ородог зандаал байша… …алтагааниинь бэдэржэ олоходонь, колбаса хэ… …дой өөхэ суглуулдаг механизмууд муугаар ху… …саг соогоо сэбэрлэгдэдэггүй байба. Өөхэн хай… …тажа, бүри хоротой болоод, муухай уhантай …он голдо ородог байгаа. Тиигэжэ муухай, хэ… …эг уhа сэбэрлээд гол руу хаяха асуудалые …дай партком дахин хаража үзэхэ, гэмтэ нюур… …хэhээхэ, үйлэдбэриин участок бүхэниие дааг… …бүхы хүтэлбэрилэгшэдтэ саашадаа иимэ юумэ… …дабтахагүйе hануулха баатай болоо.

…надай хүдэлмэришэн нүхэр Кирилов урда … хүдэлдэг нүхэр Емельяновтаяа хамтараад, …дай түлеэнhээ хулуужа байтараа арадай хинаг… …аригдаад, олондо мэдүүлэнгүй орхихыень үй… …йжа гуйгаа гэхэ. Теэд хинагшад сүүдтэ үгүүл… …на.

…этээр мяха-консервын комбинадай 220 арадай … арад зоной, гүрэнэй зөөриие хамгаалха, үй… …и элдэб дутуу дундануудые усадхаха, ажалай …рим сахиха гэхэ мэтэ шухала ажал хэрэгүү… …р бүри ябуулжа байдаг юм. Элдэб шалгалта… …гдэдэг, ханын газетэнүүд гаргагдадаг, дүрэ зу… …ье буулгагдадаг. Зэмэтэ нюурнууд арадай …дай hануулхадань урагша абаагүй hаа, дирек… …рткомдо, профкомдо дуулгагдадаг.

…аза hайнаар консервын заводой арадай хи… …й бүлэг хүдэлдэг. Тэдэ 19 хүн юм. Олонхинь ажалай түрүүшүүл, участогуудые даагшад. Харюусалгаяа hайн мэдэхэ хүнүүд мүн. Жэшээнь, бэлэн болгогдоhон продуктнуудай складай арадай хинагшадай бүлэгые коммунис ажалай ударник Г. И. Меринова, бэлэн болоhон продуктнуудые хубааридаг цехэй арадай хинагшадые түрүү хүдэлмэришэн С. Я. Сычева, литографна цехэйхидые—комбинадай эрхим мастернуудай нэгэн Н. А. Сизых гэхэ мэтэ ажалай түрүүшүүл, зондоо хүндэтэй, мэдээжэ хүнүүд ударидадаг юм.

Шалгалтын дүнгүүд тусгаар дэбтэрнүүд соо бэшэгдэдэг, тиигээд хэмжээ абахаар эльгээгдэдэг, үгышье hаа, ниитын суглаан дээрэ табигдадаг байна. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада мяха-консервын комбинадай продукцинь hайн гэhэн сэгнэлтэдэ хүртэнэ, шанарайнгаа талаар нэгэшье голуулнагүй. Энэ туйлалтада арадай хинагшадай үүргэ ехэ бии гэбэл алдуу болохогүй. Урдань хэрэглэгдэнгүй хаягдадаг зүйлнүүдые буйлуулжа, продукци болгохо хүдэлмэриие комбинадта эмхидхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ арадай хинагшад ехэхэн хубитаяа оруулдаг. Комбинадайхид хүдэлмэришэдэйнгөө тоо нэмээнгүй, 6 миллион түхэригэй продукци гүрэндэ үгэхэ уялга абаа hэн. Энэ хэрэгэй зүб ябуулагдаха талыень хинагшад саг үргэлжэ хаража байгаа. Юундэб гэхэдэ, тус хэрэгhээ хүдэлмэришэдэй салин хүлhэнэй ургалга сэхэ дулдыдаха байгаа бшуу. Тиигэжэ тэдэ имагтал олониитын, хүн зоной түлөө, тэдэнэй hайн байдалтай болохын түлөө оролдодогоо харуулдаг. Арадай хинагшадай оролдолгын ашаар 250 тонно эдеэ хоолой зүйлнүүд, 500 мянган киловатт-час электроэнерги үнгэрэгшэ жэлдэ алмагдаhан байха юм. Иимэнүүд жэшээнүүдые дурдаха болоо hаа олон ааб даа.

Арадай хинагшад ажал хүдэлмэреэ тусхай түсэбэй ёhоор эмхидхэдэг. Тэдэнэр арьбалалта алмалта хинаха, гаргагдаhан продукциин шанарые хараха, ажалай аюулгүйе ба хүн зоной эрилтэ хангалгые шалтаха—иимэ гурбан бүлэг боложо хубаардаг. Нэгэдэхи бүлэгые ревизор-бухгалтер Ф. П. Родионов, хоёрдохи бүлэгые үйлэдбэриин-ветеринарна таhагай начальник П. А. Загузин гэгшэд толгойлдог. Эдэ нүхэд эдэбхитэй, олоной хэрэгтэ хүсэ шадалаа гамнангүй үгэдэг хүнүүд юм.

Эрхимүүд шагналда, урмашуулгада хүртэhэн байха. Жэшээнь, «Комсомолой прожекторэй» штабай начальник Г. П. Хрущев, консервын заводой арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ Е. И. Девядина гэгшэд hаяхан СССР-эй арадай хиналтын комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа. Арадай хинагшад П. А. Трубицина, А. А. Злыгостева болон бусад Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй грамотануудта хүртөө. Олон нүхэд директорэй захиралтаар мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Иигэжэ Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай арадай хинагшад урдахи уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байдаг.

Г. ХАРЧЕНКО.

Ирина Яковлевна Семушева Хориин аймагай Дээдэ-Тайлса тосхондо акушеркээр хүдэлдэг юм. Тэрэ Улаан-Үдын медицинскэ училищи дүүргэhэн. 17 жэлэй хугасаа соо эндэхи участково больницада хүдэлхэдөө, хүн зондо энэрхы дулаанаар хандажа, нютагайхидтаа хүндэтэй болонхой. Ирина Яковлевна үнэн шударгы ажалайнгаа түлөө партиин райкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаhан байха юм.

Д. БАТОЕВОЙ фото.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

УРМА БАЯР АСАРАГШАД

Ойн харгы бидэниие багахан талмайда асарба. Тойроод харахада ехэ hайхан даа. Сэнтэhэн модод, хүхэ тэнгэри, сэбэр агаар...

Энээхэн талмай дээрэ нэгэ хэды вагон-гэрнүүд табяатай байна. Бидэ тэдээн тээшэ ошобобди. Нэгэ тиимэ гэрэйнь нээгдэдэг сонходо Анна Ивановна Разбойникова харагдаба.

Энэ hайн эхэнэрые бидэ Хурамхаанай леспромхозой модо бэлдэгшэдэй тогоошон гэжэ мэдэхэ байгаабди.

Ажалhаа ерэhэн хүнүүдтэ табагаар дүүрэн халуун шүлэ хэжэ hарбайна. Шүлэниинь мангираар, хартаабха ба капустаар, тарган мяхаар хангалтана, тоhотой. Хүнүүд амтархан эдеэлхэ юм.

— Манайш амжалтанууд эдеэ хоол, амарха газарыемнай hайнаар түхеэрhэнhээнь болоо юм ааб даа,—гэжэ жолоошон Олег Семенов хөөрэнэ. — Харагты, 30 минута соо хүнүүд эдеэлээд амаржа байна. Үдын эдеэ хоол 55—60 мүнгэтэ болодог. Үнэгүйл даа...

Модо отологшодой амаржа байха үедэ үшөө нэгэ вагон-гэрхэн соо тошылын абяан таhархагүй юм. Н. М. Сигаев авто-хюрөө хурсадхана. Гартаа дүйтэй, бэрхэ мэргэжэлтэ богонихон саг соо бүхы хүнүүдэй гэнжэнүүдые хурсадхана. Хүнүүд эдэ гэнжэнүүдээ абаад, хуушануудаа орхижо, hөөргөө ажалдаа гарана.

Модо отологшодой ажалдаа гараhанай hүүлээр нүхэр Сигаев эбдэрhэн авто-хюрөөнүүдые заhабарилна. Харин тогоошон Разбойникова ажалшадтаа сай шанажа эхилнэ. Уданшьегүй тэрэнээ термос соо хэжэ, ябаган шарга дээрэ бүхэлөөд, ажалшадайнгаа унда харяахаа ошохо.

Иигэжэ ажал дээрэ ябаhан хүн зониие hайнаар хангахадань тэдэндэ урматай байдаг. Тиигэжэ модо бэлэдхэхэ түсэбөө, абаhан социалис уялгануудаа сагhаань урид дүүргэхэдэнь, бүхы совет арадтаа адли, юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэдэнь тэдэндэ туhална.

Хурамхаанай леспромхозой модо бэлэдхэлшэд үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 20-hоо эхилжэ шэнэ, 1972 оной түсэбөөр ажаллажа эхилhэн байна бшуу.

В. ВИНОГРАДОВ,
«Хурамхаанай галнууд» гэжэ газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ҺАРЫНГАА ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Шэлэй заводой тосхондохи Улаан-Үдын оёдолой 8-дахи ательедэ уран гартай 60 гаран оёдолшод хүдэлдэг. Тэдэнэр эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй элдэб хубсаhа оёдог.

Ательемнай хүдэлмэрилэгшэд 1971 онойнгоо түсэб болзор соогоо дүүргээ hэн. Тиин олон нүхэднай декабрь hараhаа 1972 оной түсэбөөр хүдэлжэ эхилhэн байна. Мүнөө хэдэн оёдолшоднай шэнэ жэлэй январиин түсэбые эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэбэд.

К. Г. Новицкая, А. А. Шубина, А. И. Кузина гэгшэд тус тустаа 226—230 түхэригэй оёдол хэжэ, түсэбүүдээ 100, дээшэ процентдэ хүргөө.

Манай ательедэ бэрхэ эсхэгшэ З. Д. Даргуевагай хүтэлбэридэг халаан түрүүшүүлэй зэргэдэ ходоо ябадаг, бэшэндэ жэшээ харуулдаг. Тэдэнэртэ хубсаhа оюулха дуратайшуулшье олон юм.

Л. ТАРАГАДИНА,
Улаан-Үдын № 8-дахи ательее даагша.

ТОЛИЛОГДООГҮЙ... ЮУНДЭ?

Расск азуудай шэнжэлэл

Түрүүшын рассказ!.. Редакцида ороhон түрүүшын рассказууд удхынгаа, уран найруулгынгаа, маяг хэлбэриингээ талаар элдэб янзын байдаг. Эрхим hайн, имагтал уран хурсаар зохёогдоhон рассказууд, хэнэйшье мэдэhээр, газетэдэмнай тунхалагдажа байдаг, саашадаашье толилогдохонь дамжаггүй.

Жэшээнь, Ким Ванданов (Улаан-Удэ) яhала гэмгүй бүтээлнүүдые эльгээдэг. Сэрэгэй hүүлээр дээдэ hургуули дүүргээд, инженер-барилгашанаар хүдэлжэ байhан тула ажабайдал яhала hайса мэдэхэ, онсо өөрын тобшолол хэжэ шадаха байhанаа харуулна. Хэлэ бэшэгэй, найруулгын, маяг хэлбэриин талаар рассказуудынь гэмгүй байдаг. Харин «Гансаардаhан хүhан» гэжэ бүтээлынь hанаhанда хүрэнэгүй. Сюжет, зүрилдөөн, уран гоё найруулга—эдэ хуу бии. Муунь гэхэдэ, энэ рассказ уншагшадай сэдьхэл долгисуулан, hайн hайхан мэдэрэл түрүүлнэгүй.

Рассказ эхинhээ, нэгэдэхи нюурhаа hабагша татажа зохёогдоhон аад, хоёрдохи хуудаhандань гол герой Бадма өөрөө гаража ерэнэл даа. Эндэ автор рассказ зохёолгын ёho гуримhаа хадуурhан болоно.

Бадма сэрэгтэ алба хэhэн хүн. Албанай hүүлээр түрэл колхоздоо бусажа, эндэ мүртэй ажал хэнэгүй. «Тэбхэр жэл тухай холын аймаг ябажа ажаллаад, түрэhэн нютагаа зун бүхэндэ бусажа, хайрата инаг нүхэрэйнгөө хүүр дээрэнь ерээд, эндэhээ бүри дүтэхэнэ даа, ойн захада наадажа байhан басагаяа шэртэн хаража hууhан Бадма хүндөөр hанаа алдаадхиба» гэжэ уншахадаа гансата hэргылээд, саашадаа юун болохыень hонирхонобди. Теэд саашаа мүртэй юумэн болоногүй. Соёлмаа гэжэ басагаханаа тэбэринхэй зандаа хүүрэй ойро hуунхай, сагhаа урид наhа бараhан хайрата нүхэрөө шаналан, таба-зургаан жэлэй саана болоhон үйлэ хэрэгүүдые ухаандаа hэргээн, сэдьхэл зүрхэеэ зобоохо юм.

Энэ рассказ ямар дутагдалтайб? Нэгэдэхеэр, Бадма албанай hүүлээр колхоздоо хүдэлхэеэ үлэнгүй, ондоо нютаг ошоно. Түрэл нютагай татаса, хүрьhэтэ газарайнь халуун амисхаал алдагдахаа hанаа. Хоёрдохёор, Сэсэг гэжэ хани нүхэрэйнь хайшан гэжэ наhа бараhан ойлгогдоногүй. Гурбадахяар, үйдхар гунигай маягтайгаар бэшэгдэhэн байна, тиимэhээ хүнэй сэдьхэлдэ hайн hайхан үрэhэ таринагүй, зоригжуулнагүй.

Иимэ дээрэhээ Ким Вандановай «Гансаардаhан хүhан» гэжэ рассказ газетэдэ тунхаглагдаагүй.

Захааминай аймагай Санагын дунда hургуулиин hурагша Денис Ринчинов «Агнуури» гэжэ рассказханаа манай редакцида эльгээбэ. Түрэл хэлэн дээрээ зохёожо, бэлиг шадабаряа туршадаг байhаниинь hайшаалтай. Минии hанахада, энэ рассказаа нэн түрүүн буряад хэлэ ба литература заадаг багшадаа уншуулаад, зүбшөөд, шүүмжэлхы заабариень анхаржа, рассказ дээрээ үшөөл hайса ажаллаад редакцида эльгээбэл hайн.

«...Тиигээд би хүгшэн абаhаа асуубаб хүгшэн абам тиигээд хөөрэжэ захалба» гэжэ мэдүүлэл зохёоходоо, залуухан авторнай буряад грамматикын дүрим hайса мэдэхэгүй байhанаа харуулаа. «Хүгшэн аба, тиигээд» гэhэн гурбан үгэ энэ богонихон мэдүүлэл соо аяар хоёр дахин дабтагдана. Муул даа. Шэхэндэ хажараар дуулдана. Тиихэдэ мэдүүлэлээ запятой табижа таhалхаяа мартана гү даа, али сэглэлтын тэмдэгэй ямар газарта табигдахые мэдэхэгүй байhанаа харуулаа. Энэ рассказ соонь хүлгөөтэй, hонирхолтой үзэгдэлшье байхагүй, миин лэ хооhон хөөрөөн болоо. Үнгэржэ ерэхэдээ, ой соохи шандагые тарбаганhаа илгаруулнагүй. Лирическэ герой (автор өөрөө ааб даа) хүгшэн абаяа дахасалдаад, агнуурида гаралсана. Эндэ ямаршье агнуури харуулагданагүй, автор хүгшэн абатайгаа ой соогуур миин лэ ябаhан болоно.

Ангуушадай ажабайдал харуулhан номууд олон юм бэзэ. Манай Буряадай уран зохёолшод. жэшээнь, Барадий Мунгонов, Михаил Жигжитов, Даша-Дэмбэрэл Дугаров гэгшэд хүбшэ тайгын гоё hайханиие, дундаршагүй баялигтайе, мүн ангуушадай ажабайдалые тодо хурсаар зураглан харуулаа hэмнай. Минии hанахада, Денис Ринчинов эдэ зохёолшодой номуудые шуналтайгаар уншаха, өөртөө туhатай hургаал болгожо абахал байха. Тиигэбэл талын тарбага ойн шандаганhаа заатагүй илгаруулжа hурахал.

Үнеэнэй хайшан гэжэ шэлэрдэг тухайда Жалсан Мажиев Яруунаhаа бэшэнэ. Энэ богонихон зурагалалынь ямаршье гаршаггүй. «Таанад үнеэнэй шэлэрхэ гээшые мэдэхэ гүт? Юу мэдэхэбта даа! Зай, энэ ушартай хабаатай hонин түүхэ дуулагты!» гэжэ тэрэ уншагшадта нилээд бардамханаар, дээрэлхэhэн янзатайгаар хандана.

Зарим үнеэд хүнүүдhээ холо газарта ошожо, шугы бугааhанай хоорондо хорожо тугалладаг зантай hааб даа. Энэ мэтын үзэгдэл уншагшадые огтошье гайхуулхагүй. Юуб гэхэдэ, энэ хүдөөгэй зондо юрын лэ ушар хаям.

Юундэ, ямар зорилготойгоор энэ ушар бэшэгдээб? Мэдэхын аргагүй. Багсаахада, юун тухай хайшан гэжэ бэшэхээ автор огто мэдэнэгүй. Тиимэhээ дайралдаhан юумэн тухайда бэшэхээ hанана.

«Хүндэтэ редакци! Бэшэhэн рассказайм богонихоншье hаа, газетэдээ гаргахыетнай гүйнам. Алдуушье байжа магадгүй. Шадал сооханоо оролдоо гээшэб?»—гэжэ Т. Дашинимаева Хэжэнгэhээ бэшэнэ.

«Алдагдаhан дуран» — гэжэ рассказ доторoo залуу автор инаг дуранай түрүүшын мэдэрэлые, халуун амисхаалые харуулха hэдэлгэтэй. Теэд инаг дуран, хуби заяан гээшэмнай нэгэ удэрэй хэрэг бэшэ ха юм. Тиимэ hэн тула, энэ шухала асуудалда тон наринаар, харюусалгатайгаар хандаха хэрэгтэй.

Т. Дашинимаева үнэхөөрөөшье «шадал сооханоо» оролдоhон байна. Тиигэбэшье инаг дуранай дундаршагүй нюуса халташье гаргагдаагүй, гаргагдахашье аргагүй байгаа хаш. «Би шамда дуратайб»—гэжэ бэшэхын тула тиимэ ехэ бэлиг шадабари хэрэггүй юм бэзэ.

Дээрэ дурсагдаhан дутагдал. ажаглалта С. Раднаев (Баргажан), П. Дамбаев (Хурамхаан) болон бусадта сэхэ хабаатай.

Хэнэйшье мэдэhээр, уран зохёол бүхэндэ гол темэ, сюжет, маяг хэлбэри гэжэ байдаг. Дээрэ дурсагдаhан нүхэдэй нэгэнииньшье эдэ бүгэдэниие мэдэнэгүй. Тиимэhээ дайралдаhан юумэн тухайда хайша хэрэгээр бэшэжэрхинэ.

Шухалань гэхэдэ, буряад зохёолшодойнгоо номуудые олоор уншаха, хэлээ баяжуулха хэрэгтэй.

М. ОСОДОЕВ.

…АН-УДЫН ай… Ивалгын конди… фабрикада 20 …радай хинагшад …оно. Пенсио… коммунист- Иван Петрович …, Даниил Сте… Готолов, пар… …шэ Иннокен… …занович Шулу… …н лэ эдэбхитэй. … фабрикын хү… …шэдэй ажа… …арян нягтаар … ушаржа бай… дутагдалнуудые …эн зайсуулжа, …ын коллекти… …алтада ехэ ту… …эри оруулнад. …АГ ДЭЭРЭ …арhаа): Д. С. …, И. И. Шулу… П. Борисов. …ЕСНИНАГАЙ фото.

КООПЕРАТОРНУУД МЭДЭЭСЭНЭ

…ядай кооператорнууд үн… …жэл ажалдаа горитой ам… …туйлаа. Жэшээлхэдэ, эд … наймаалха түсэбөө тэдэнэр …иин 26-да дүүргээд, жэ… …үрэтэр 2,5 миллион түхэ… …эд бараа хүдөөгэй ажал… наймаалаа. Хүдөө ажахын … болон түүхэй эд бэлэд… …хэлэйнгээ түсэб кооператорнууд бүри декабриин 7-до дүүргэhэн. Тиин 500 мянган түхэригэй зүйл шэнэ жэл гаратар бэлдэгдэhэн байна. Ангай арhа бэлэдхэхэ түсэб 300 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ.

Буряадай кооператорнууд үнгэрhэн жэл соо туйлаhан амжалтаяа мүнөө жэлдэ бүри арьбадхахаар зоригжонхой. Энээн тухай Захааминай болон Советскэ райпонууд (Ивалга), Комсомольско совхозрабкооп (Ярууна), Бэшүүрэй сельпо болон бусад коллективүүд мэдээсэнэ.

Т. СТРИПУНИНА,
Буркоопсоюзай эмхидхэлэй таhагай начальник.

БУРЯАДАЙ ХЭБЛЭЛ ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУЕХЭ ДАЙНАЙ ҮЕДЭ*)

Д. ЛОБСАНОВ

БОРОНЫН ФОНД. БЭЛЭГҮҮД

…ец-фашис булимтарагшадта … совет арадай баатар габь…эсэл үдэр бүри улам хүсэ… бадаржа байба. Совет сэрэг…иэн габьяа, бата тэсэбэринь …элхэйе гайхуулhан юм. Тии…эр байлдаануудай газарта …шанга тулалдаанай боло…хадань, манай тылэйхид …ригто ажалаараа түрүүшын …нуудые шэрээлсээ бэлэй. …нацинууд, бүхы совет рес…нууд хани барисаата нэгэ …энгеэр жагсаад, олон үндэ…тантай Эхэ оронойнгоо нэрэ …рхэ сүлөө, бэеэ даанхай …ые фронт дээрэшье, тыл …ье хамгаалдаг байhан. Эсэ…hоо хамгаалгын дайн совет …ые бүри нягта жагсаал…йшалхы, дабагдашагүй, нэ…л лагерь болгоо hэн.

…т хүнүүдэй дүлэтэ патрио…айнай үедэ онсо хүсэтэй…арагдаа бэлэй. Совет пат…ын мянга түмэн жэшээ…е фронт дээрэ ба тыл до…айлдаанай газарташье, ажал…ье хаража болохо байгаа. …ын хүсэтэ фонд орон до…байгуулха гэhэн хүдэлөөн—…орондоо дурлалгын арюун … жэшээ хэзээшье мартагда…хэтын хэтэдэ үлэхэл. …ной оборонын фонд тогтоол…эхи табигша патриодуудай … Буряадай республика до…е тон үргэнөөр дэмжэгдэн …эа hэн.

…ублинкын газетэнүүд бодо…то трибуна болоhо, манай хүнүүдэй үнэн м…рэлые. Эхэ орондоо, Коммунис партидаа дурлалгые элирхэйлэн харуулдаг байгаа. Совет хүнүүд оборонын фонддо нөөсэ мүнгэеэ оруулхатаяа хамта, сэдьхэл бодолыень ээлhэн патриотическа мэдэрэлнүүдээ элирхэйлдэг байhан юм. Эдээн тухай газетэнүүдэй хуудаhануудта бэшэгдэдэг байhаниинь мэдээжэ.

«Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүд оборонын фонддо хүн зоной юу оруулhан тухай үдэр бүри мэдээсэдэг байhан, «Ороной оборонын хүсэтэ фонд байгуулая!» гэhэн саг үргэлжын булан ба гаршаг бии болгоhон юм.

Улаан-Үдын депогойхид, Зүүн-Сибириин түмэр харгын IV отделениин, бусад коллективүүд оборонын фонддо hара бүриингөө нэгэ үдэрэй салин, воскресник хэжэ олоhон 80 мянга 97 түхэригөө оруулхаар шиидээ гэжэ газетэнүүдэй мэдээсэлнүүд дотор бэшэгдээ hэн.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд—5347 түхэриг мүнгэ, 8825 түхэригэй урьhаламжа, 29 хони, 900 үндэгэ; Улаан-Үдэ хотын 6-дахи hургуулиин hурагшад—колхоздо хүдэлжэ олоhон 100 түхэриг мүнгэеэ; тэрэ hургуулиин багшанар—hара бүри нэгэ үдэрэйнгөө салин хүлhэ; Сэлэнгын аймагай лесхозой хүдэлмэрилэгшэд—hара бүри гурбан үдэрэйнгөө салин хүлhэ; Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Д. Очиров — 380 түхэриг мүнгэ, колхозник Очиржапов—1 хони оборонын фонддо оруулаа гэжэ газетэнүүдтэ уншаа hэмди.

Республикын колхозууд оборонын фонддо нилээд ехэ мүнгэ зөөри оруулhан юм. Жэшээлбэл, дайнай түрүүшын арбаад хоногой турша соо оборонын фонддо эды шэнээн юумэ ороhон байгаа гэбэл: Загарайн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозhоо—210 килограмм нооhон, тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозhоо—100 килограмм нарин нооhон, Хяагтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозhоо—нэгэ үдэрэй турша соо 500 үндэгэн, 50 килограмм мёд, Хэжэнгын аймагай «Улаан Таряашан» колхозhоо—20 үхэр, 50 хонин, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозhоо—500 хонин, Кировэй нэрэмжэтэ колхозhоо—300 үндэгэн, 1 центнер тоhон, 10 центнер хартаабха, 10 центнер үгэрсэ, 500 килограмм капуста, тонно свёкло, 3 центнер мяхан, 105 килограмм нооhон гэхэ мэтэ ороhон байха юм.

Ороной оборонын фонд байгуулха гэhэн хүдэлөөнэй дэлисэ удаадахи арбаад хоногууд, hарануудта бүри ехэ болоо бэлэй. Энэ шухала хэрэгтэ республикын газетэнүүд ехэ үүргэ дүүргэhэн байха.

«Улаан Армида эльгээгдэхэ дулаан хубсаhанай түгэс резерв бии болгоё!» гэhэн уряатайгаар Буряад ороной бүхы ажалшадта Улаан-Үдын паровоз-вагон бүтээлгын заводой коллективэй хандаhан бэшэгые республикын газетэнүүд тунхаглаа hэн. Тэдэл номернуудтаа «Совет патриотизмын шэнэ гэршэ» гэhэн түрүү бэшэгүүдые үгэhэн юм. Паровоз бүтээгшэдэй энэ үүсхэл республикын газетэнүүдээр дэмжэгдээд, ажалшадай зориг бадаруулан, үргэнөөр дэлгэрээ бэлэй. Тиимэ жэшээнүүд газетэнүүдтэ олоор хэблэгдэдэг байгаа. Тэдэнэй заримыень эндэ дурдая. Автомобиль-тракторнуудые заhабарилдаг заводой диспетчер, орденто И. А. Коновалов коллективэй хамтын суглаан дээрэ иигэжэ мэдүүлбэ: «Манай баатар хамгаалагшадта бэлэг болгон, дулаан дэгэл, дулаан дотор хубсаhа эльгээхэ гэжэ шиидэбэб. Манай сэрэгшэд үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэшье бидэ бүгэдын халуун анхарал хандуулжа байдагые мэдэрэг лэ, фашис дээрмэшэдые бүри шангаар сохиг лэ!».

Дулаан хубсаhа фронтдо эльгээхээр бэлдэжэ байhан тухай мэдээсэлнүүд газетэнүүдэй редакцинуудта республикын нютаг бүхэнhөө ородог hэн. Сүхын арhанай заводой хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай hамгад, фронт эльгээгдэхэ дулаан дотор хубсаhа оёдог «Улаан-Эрхирэг», «Улаан-Оронго» колхозуудай гэшүүд ба бусад совет сэрэгшэдтэ дулаан хубсаhануудые бэлэг болгон эльгээдэг байhан.

Дулаан хубсаhа суглуулха кампани тухай аймагай газетэнүүдэй номер бүхэндэ мүн лэ тунхаглагдадаг байба.

Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд дулаан хубсаhанай жасада 15 фуфайка, хүбэнтэй 15 үмдэ, 15 паар валенка бэлэглээ гэжэ нүхэр Овчинников «Путь Сталина» газетэдэ бэшэhэн юм. Энэ леспромхозhоо, леспродторгhоо дүн хамта 26 фуфайка, дулаан 24 үмдэн, 17 паар валенка болон бусад зүйлнүүд ороhон байха.

Гүрэнэй урьhаламжа, мүнгэнэй эдлэл хэрэгсэлнүүдэй түрүүшын лотерей захиулха хэрэг эмхидхэлгэдэ бүхы газетэнүүд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Жэшээлхэдэ, декабриин 11-нэй байдалаар республика дотор 5666 мянган түхэригтэ мүнгэнэй эдлэл хэрэгсэлнүүдэй лотерейн билеттүүд худалдагдаhан, 136 мянга гаран түхэриг гар мүнгөөр ороhон юм.

Оборонын фонддо зорюулжа, тус бүридөө центнерhээ доошо бэшэ шэгнүүртэй нэжээд гахай шахаха, тушааха уялга абаhан Алтайн хизаарай «Страна Советов» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй үүсхэлые Буряадай республикын хэблэл ехэтэ hайшаан дэмжээ hэн. Ивалгын аймагай Гильбэрэй сельсоведэй «Майн нэгэн» колхозой гэшүүд тэрэ үүсхэл тухай газетэнүүдтэ уншаад, бүлэ бүхэниинь центнерhээ доошо бэшэ шэгнүүртэй нэжээд гахай гү, али 40 килограммhаа доошо бэшэ шэгнүүртэй нэжээд хони шахажа, оборонын фонддо тушааха уялга абаhан, тиигээд Алтайн колхознигуудай үүсхэл дэмжэхыень «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монгольская правда» газетэнүүдээр дамжуулан бусадые уряалhан юм. Тус кампани «Эхэ орондоо, Улаан Армидаа олон мянган центнер мяха нэмэжэ үгэе!» гэhэн уряатайгаар газетэнүүдтэ ходо толилогдодог байгаа.

Пионернүүд болон hурагшад Улаан Армида зорюулжа дайшалхы техникэ бүтээхын тула мүнгэ зөөри суглуулха үүсхэл хамагhаа түрүүлэн гаргаа бэлэй. Улаан-Үдын 4-дэхи hургуулиин пионернүүд, hурагшад газетэнүүдээр дамжуулан, Бурят-Монголой бүхы үхибүүдтэ нээмэл бэшэгтэйгээр хандаhан юм. Эдэнэр тэрэ бэшэг доторoo иигэжэ уряалаа hэн:

«...Үхибүүд! Мүнгэ зөөри суглуулжа, тэрээгээрээ «Бурят-Монголой эдир патриот» гэhэн хүсэтэ, hүртэ танк бүтээебди. Энэ дайшалхы машина Эхэ ороной оборонын хэрэгтэ оруулhан хубитамнай болохо, герман фашистнуудые hамна сохиг, үгы хэг лэ!».

Тиин дурсагдагша hургуулиин пионернүүд ба hурагшад 800 шахуу түхэриг суглуулаа hэн. «Бурят-Монголой эдир патриот» гэжэ танк бүтээхэ мүнгэн сугларжа эхилээд, Госбанкын отделенидэ тусхай счет нээгдэhэн юм.

Дайлалдажа байгаа армиин сэрэгшэд болон командирнуудта Шэнэ жэлэй бэлэгүүдые эмхидхэлгэ, эльгээлгэ—Эсэгэ ороноо хамгаалагшадта бүхы арадай тон дуратай байhанай гэршэ жэшээ болоо hэн. Энэ кампаниин ябасые республиканска, аймагай газетэнүүд үргэнөөр харуулдаг байгаа.

Тэрэ үеэр бүлэ бүхэнhөө хэн нэгэниинь армида мордонхой: фронт дээрэ гү, али резервдэ, тылэй частьнуудта алба хэдэг байhан. Тиимэhээ бэлэг эльгээгыт гэжэ идхалтагүй байба. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллективэй бэшэгые газетэнүүдhээ уншаад, сэрэгшэдтэ эльгээгдэхэ Шэнэ жэлэй бэлэгүүдые бүгэдөөрэн бэлдэжэ эхилээ hэн: шэн габьяата летчигууд, танкистнууд, ябаган сэрэгшэдтэ зорюулжа эхэнэрнүүдынь дулаан оймhо, бээлэй оёдог, амтатай хоолой зүйлнүүдые минарлан буйлуулдаг, басагад—хармаанай пулаадуудые, тамхинай алшуурнуудые урладаг, фронтовигуудай эсэгэ болон аха дүүнэр—«имагтал эрэшүүлэй» бэлэгүүдые — портсигар, тамхи, hахалаа хюhаха приборнууд ба бусад хэрэгсэлнүүдые бэлдэдэг байгаа.

Тиин бүхэли вагон болохо бэлэгүүд сугларба. Бэлэгүүдтэй тиимэ эшелон фронт ябуулагдаа бэлэй. Тэрээндэ зорюулагдажа Улаан-Үдэ хотодо зарлагдаhан ажалшадай ехэ митинг тухай «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүд сэдьхэл доhолгомо репортажнуудые бэшэhэн байдаг.

«Интернационалай» hүр жабхаланта аялга доро поезд байраhаа хүдэлэн дабшаа hэн гэдэг. Тэрэниие Улаан-Үдын депогой лунинска колоннын ударидагша Николай Федорович Новосельцев жолоодоhон юм. Эшелоной бүридэлдэ түгэс ашаатай 21 вагон (тэрэнэй 4-дэнь загаhан, 4-дэнь сонгоогдоhон мяханай зүйлнүүд, 5-дань сухаари ба кондитерскэ зүйлнүүд, нүгөөдэ найман вагондонь — туалетна хэрэгсэлнүүд, шэхэр болон элдэб бэлэгүүд ябуулагдаhан байна.

Республикын солото хүнүүд: Улаан-Үдын депогой суута машинист С. С. Калинин, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Г. Балдано, Зэдын аймагай «Галын Очи» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Ц. М. Банзаракцаев болон бусад эшелониие үдэшэжэ ошолсоо бэлэй.

Бурят-Монголой ажалшадай эльгээhэн Шэнэ жэлэй бэлэгүүд Москва хотын оршондо дайсадые бута сохиhон 93-дахи стрелково дивизиин сэрэгшэд, командирнууд болон политхүдэлмэрилэгшэдтэ барюулагдаа гэhэн мэдээсэл уданшьегүй республикын газетэнүүдтэ тунхаглагдаа hэн.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

*) …элжэлэл. Түрүүшынхинүүдынь …и декабриин 31-нэй, январиин …й номернуудта.

ПЕДАГОГИЧЕСКА УНШАЛГА

Буряадай АССР-эй мэргэжэл олгодог техническэ һуралсалай управлениин методическа кабинет январиин 4—5-да хоёрдохи ГПТУ-гай байшан соо педагогическа наймадахи уншалга үнгэргэбэ. Уншалгада суглараһан нүхэд мэргэжэл олгодог техническэ училищинуудта һурагшадые хүмүүжүүлэн һургаха тухай элдэб асуудалаар долоон элидхэл шагнаад, зүбшэн хэлсэһэн байна.

Мэргэжэл олгодог техническэ һуралсалай управлениин начальнигай орлогшо Н. А. Чубарова, 11-дэхи ГПТУ-да электротехникэ заадаг багша М. Н. Аверкова, 9-дэхи ГПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай мастер А. Н. Корсунь, 1-дэхи ГПТУ-гай багша М. А. Колесова, 11-дэхи ГПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай мастер Б. В. Ерохина, 1-дэхи СПТУ-гай багша Н. Г. Огородникова, 2-дохи ГПТУ-гай завуч Н. П. Томина гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Ц. ЦЫРЕНОВА.

ОЛОНОЙ ХҮЛЕЭДЭГ АНСАМБЛЬ

Мэнэ һаяхан Буряадаймнай гүрэнэй «Байгал» ансамбль Хоринин, Хэжэнгын, Яруунын аймагуудай колхоз, совхозуудай ажалшад, малшад, механизаторнуудта һонирхолтой концерт, дуу, хүгжэм, хатар наада харуулхаяа гастрольдо гараба.

«Байгал» ансамблиин артистнууд өөһэдынгөө уран нугархай хатар наадаар, ирагуу һайхан дуу, хүгжэмөөрөө гансашье Буряадайнгаа республика соо бэшэ Совет оронойнгоо олохон область, хизаар, республикануудай ажалшадта мэдээжэ болонхой, хододоо хүлеэгдэжэ байдаг бшуу.

Мүнөө тус ансамблиин коллективэй дунда РСФСР-эй габьяата артистка Чимита Шанюшкина, залуу дуушад Б. Санжиев, А. Дондуков, А. Очиров гэгшэд бэлиг шадабаряараа, уран гоё дуу, хүгжэмөөрөө зониие баясуулха байна.

Д. АГБАНОВ.

ҺУРАГШАДТА БЭЛЭГ

Үбэлэй амаралтын һүүлээр Дэрэстэйн дунда һургуулиин һурагшад шэнэ байшандаа хэшээлээ эхилхэнь.

«Октябрьский» совхозой бариһан уужам һаруул классуудтай, спортын залтай һургуулиин шэнэ байшан һурагшадта шэнэ жэлэй бэлэг болгогдон ашаглалгада тушаагдаһан байна.

Һургуулиин шэнэ байшан нээлгын баяр ёһолол дээрэ «Октябрьский» совхозой парткомой секретарь Б. Ж. Тарбанов, совхозой директорэй орлогшо К. И. Корытов, үнинэй комсомолшуудай нэгэн Д. Ж. Жигмытов болон бусад үгэ хэлээ.

Һургуулиин шэнэ байшан һурагшадаа хүлеэнхэй.

В. ГАРМАЕВ.

БООСОО ЭДИБЭ

«Шоно ухаатай, үнэгэн мэхэтэй»гэһэн буряад арадай аман үгэ үнинэй мэдэхэ ябааб. Теэд юундэ иигэжэ хэлэгдэһыень баримталха ушар дайралдаагүй байһан юм. Харин һаяхан...

«Улаан Оронго» колхоздо «ухаатай» шононууд үзэгдэдэг болоо. Һүүлэй хоёр-гурбан жэл соо хоёр зуу гаран хони, хэдэн адуу мал шоно барижа, ажахые ехэ хохидолдо оруулһан.

Дуулахада эдэ шононууд үнэхөөрөө ухаатайгаар аашалһан шэнги. Эжэлһээ таһарһан үрзэтүрзэ тугал, буруу, үхэр, хони эндэ тэндэ зулгаагаад, хоёр-гурба һараар огто үгы болошодог байба. Шоные үгы хэхэ гэжэ гэтэжэ байһан малшадай мартаһан хойно дахин бии болохо. Бии болоходоо хура бороогой үедэ гү, али харалган шуурган соогуур эрьеэд, хони хурьгадые бажуугаад, ой тайгын оёор руу үгы болошодог болоһон.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, малшад хорото дайсаниие үгы хэхын хойноһоо хэды оролдобошье, амжалта туйлаагүй байгаа.

Нютагай суута ангуушадай дунда горитой ярилдаан болоо. «Ухаатай» шоные алаха хэмнай золтой байхань гээшэб гэжэ боосолдосон дэлгэрээ. Түбһэн юумые хажуугаараа үнгэргөөгүй үнинэй ангуушан Владимир Уландаевта һүүлэй һүүлдэ тэдэнэр тогтобо.

Уданшьегүй хүнгэн хүлтэй, хурса нюдэтэй Уландаев хоёр эмэ, нэгэ эрэ шоно алажархёо. Тиигэжэ тэрэ боосоо эдижэ, колхозой малшад амгалан болоо. Энэмнай 1971 оной түгэсэжэ байһан үедэ тохёолдоһон ушар лэ.

А. АРСАЛАНОВ.

ҮБЭЛЭЙ ЗУРАГУУД, ҮХИБҮҮДЭЙ ЗУГААНУУД

1.

ШЭМЭРҮҮН ХҮЙТЭН жабартай Сибирь оронои үбэл гээшые хаража үзөөгүй хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдэ, ехэ һонин байдаг. Саһан гээшые ороймдоошье хараагүй хүнүүд ушардаг. Тэрэшье бүри һонин даа.

Үнгэрэгшэ 1971 оной үбэл нэгэ хүнтэй Москвада уулзагдааһэн. Тэрэмнай Сири оронһоо һурахаяа ерэһэн хүн. Абдул гэжэ нэрэтэй.

Амаралтын гэртэ сугтаа байгаабди. Ехэ дулаан үбэл боложо, саһан хайланхай, санаар ябаха аргагүй һэн. Сириец нүхэрни шомшорно:

— Түргэн хүйтэн боложо, санаар ябажа һураһайб!

Амаралтымнайшье болзор дүүрэхэ дүтэлбэ даа. Үнөөхил дулаан зандаа.

Нэгэтэл үглөөгүүр бодоходомнай, газаа няд гэмэ жабар буушанхай, саһахан бударжа байба. Үнөөхи сириец альга ташаба:

— Одоолшье хүйтэн болобо хаш. Санаар һайса һолжорхомни хаш.

...Сананuудые абабабди. Амаралтын гэрэй хашааһаа гараһанһаа хойшо сириецэймнай уухилха, аахилха гээшэнь ухаангүй. Нэгэ хэды алха ябаад лэ унана. Өөрынхеэрээ хараалшэрээл хэлэжэ байгаад, бээлэйгүй, нюсэгэн гараараа саһа тулаад бодоно. Миниинь энеэдэһэн хүрэжэ, тэһэршэхэеэ ябанам. Яахабши! Наһаараа саһа хараагүй, сана дээрэ зогсожошье үзөөгүй хүниие наада бариһан хүниинышье баһал тиимэ.

Абдул арай шамай хүсэжэ ерээд,ород хэдэн үгөөр тал-мүл дуугарна:

— Танай Сибирь орондо бүришье хүйтэн байгаа ёһотой.

— Тиимэ даа, — гэжэ би харюусанаб.

Эгээл тиихэдэ энэ хүниие өөрынгөө түрэһэн нютаг Буряад орондо асарһайб гэжэ гансата һанаа һэм.

2.

УЛААН-ҮДЭ хото шадарай-мнай Сэлэнгэ мүрэнэй арал дээгүүр санаар һолжорһон хүнүүд энэ үдэр олон һэн.

Үбэлэй амаралта. Үхибүүдэй хонгёо дуунууд, хүхюу абяанууд замханагүй. Амаралтынгаа үдэрнүүдые гоёор үнгэргэжэ байһан һурагшад санаар харайлдахаяа эндэ ерээ.

Харагты даа. Юһэдэхи классаархин, бултадаа басагад, санаар һолжоржо ябана. Түрүүлээшэдынь ехэл дүрэгүй. Юуб гэхэдэ, сана гээшые ёһоор мэдэхэгүй байшоо Хэды еды харайлдаад лэ унана. Энеэлдэхэ гээшэнь. Ёһоор гоё ха юм.

Сэлэнгэ мүрэнэй һалаа — нэгэ голой мүльһэн дээрэ хүбүүд хоккей наадажа байна. Булад конькинууд абяатайгаар мүльһэ ерэнэ. Елүүр дээгүүр шайба хиидэн ошоно. Дуутай, шуутай! Аргаалагты, нүхэд! Анхаралтайгаар харагты! Яажа мэдээбтэ?! Эдэнэрэйтнай дунда ерээдүйн Старшинов, Фирсов, Майоровууд ябаа аалам. Мүнөө эдэнэр үшөө заахануyд. Таба зургаан жэл болоходо, ёһотойл хоккеистнүүд болохол!

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион. Елүүр дээрэ үхибүүд олон. Улаан-Үдын 40-дэхи һургуулиин басагад урилдаанай ута конькинуудаа үмдэнхэй, тамир бэеэ һорижо туршанхай байна. Ерээдүйн Титова, Стенина, Воронина эндэ бэеэ һорижо байнад.

Улаан-Үдымнай Илалтын проспектын дорохи Талмай дээрэ шэнэ жэлэй ёлко тон гоёор шэмэглэгдэнхэй.

Хасууриие тойроод — үнгын бүтээлнүүд. Эшээнһээ гараһан баабгайнууд гүлгэтэеэ. Үбгэн Мороз Саһан хүүхэнтэй. Мүльһэн хаданууд.

Үхибүүдэй энеэдэн замханагүй. Шаргаар һолжорһон хүүгэдэй абяан үглөөнэй жабарта хан-хан дуулдана.

Үйлсын модод мүнгэн сагаан сэндэ абташанхай. Үльгэр соохидол адли. Жабар ханхинана. Хүнүүдэй аманһаа уурал гарана.

Гоё даа, үбэлэй зурагууд! Имэл сэлгеэ үдэрнүүдтэ сэнгүү хүхюугээр амарһан һурагшад һуралсалайнгаа хоёрдохи хахадта эршэ хүсэтэй, дорюун омогоор орохонь, тон һайнаар эрдэм ном шудалхань ха юм.

Г. ДАШАБЫЛОВ.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Бишыхан репортаж

ОМОГ ХҮХЮУНЭЭР...

ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ хото, хүдөөдэшье ябахада, хүүгэдэй хонгёо дуунууд, уран шүлэгүүд ехэл хүхюугээр зэдэлжэ байна. Шэнэ жэл, 1972 ониие баяртайгаар угтаһан һургуулиин һурагшад үбэлэйнгөө амаралта һайнаар үнгэргэнэ.

Шэнэ жэлэй ёлкын наадан үшөөл үргэлжэлһөөр.

...Хүбэн сагаан саһан газаа аалихан бударжа, эхэ түрэл дайдыемнай намдууханаар хушапа. Хаанашьеб холо шаргаар, санаар һолжоржо наадаһан үхибүүдэй абяан дунгинама сагаан жабартайда хан-хан гэжэ тон элеэ дуулдана. Голой мүльһэн дээгүүр конькигаар урилдаһан басагад, хүбүүдэй энеэдэн оршон тойрониие хүхюу һэргэлэн болгоно хэбэртэй.

...Хэжэнгын дунда һургуулин клуб соо ёлко гоёор шэмэглэгдэнхэй. Тэрэниие тойроод гүйлдэһэн үнгэ бүриин хубсаһа, баг үмдэһэн үхибүүдые абаһаар лэ харахада, нажар сагай һайхан сэсэгүүдэй эрбэлзэн хатаржа байһаниинь һанагдана.

...Хүрин торгон хүшэгэ аалиханаар нээгдэбэ. Ута сагаан һахалтай Үбгэн Мороз тэрэнэй саанаһаа гаража, тулгуураа ёдогонуулан, бишыхан хүбүүд, басагадые шэнэ жэлээр амаршална, бэлэг сэлэгүүдээ хубаана.

...Үнишье болобогүй, һүртэй гоё хүгжэм зал соогуур ханхинаа зэдэлжэ, манай оронои, дэлхэйн бүмбэрсэгэй олон яһатанай хубсаһа үмдэһэн хүбүүд, басагад гаража ерэнэ. Хүн бүхэн хатаржа, уран шүлэг уншана, дуу дуулана. Ёһотой һайндэр, баяр зугаашье эхилшэбэ даа.

Һүүлээрнь һурагшадай хүсөөр уран гоё концерт табигдаба.

...Хэжэнгын дунда һургуулиархин энэ үбэлөө тон һайнаар, хүхюутэйгээр, зохидоор үнгэргэхын тула нилээд ехэ ажал ябуулаа, эмхидхэлэй худэлмэри хээ.

Һайнаар һуража, һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадта ехэ амжалта туйлаһан 10-дахи «В» классаархин Новосибирск хото ошохо путёвкоор шагнагдаа. Тэдэнэр багшатаяа энэ хотоор ябажа, академгородок, Обь мүрэн дээрэхи томо гидроэлектростанциие, дээдэ һургуулинуудые хараха, үзэхэ юм.

Мүн ахалагша классуудай һурагшад амаралтынгаа үедэ санаа мурысөө эмхидхэбэ. Тиихэдэ бэшэ классайхидай хүсөөр уран һайханай бүлгэм бии болгогдоод, Хэжэнгын совхозой отара, гүүртэнүүдтэ ошожо, концерт, наада харуулхань. Амаралтын үедэ һурагшадта һони һонин кинофильмнүүд харуулагдана, элидхэл, лекци уншагдана. Библиотекэнүүд уншагшадай конференцинүүдые үнгэргэхэнь.

...Хүбэн сагаан саһан аалихан бударна. Хаанашьеб наадаһан үхибүүдэй хонгёо дуунууд замханагүй. Үбэлэйнгөө амаралтын үедэ һайнаар, сэнгүүгээр амаржа үрдиһэн үхибүүд һуралсалайнгаа жэлэй хоёрдохи хахадые эрхимээр, зоригтойгоор, эрмэлзэлдүүрэнээр угтахань.

П. СОДБОЕВ.

Хэжэнгэ.

Азя, Африкын у конференцидэ Инди хабаадахань

ДЕЛИ. (ТАСС). Январиин 10-һаа 13 хүрэтэр Каирта болохо Азиин ба Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэхэ эмхиин V конференцидэ Индиин түлөөлэгшэдэй делегаци хабаадахань. Азиин, Африкын арадуудтай һаналаа нэгэдэхэ Бүхэиндиин ассоциациин түрүүлэгшэ, Индиин парламентын депутат К. Д. Малавия энээн тухай Делидэ мэдээсэбэ.

Тэйлор буруушаана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнамай тарималнуудые үгы хэхэдээ, «хорилтогүйгөөр буудаха газарнууд» гэдэгүүдые байгуулхадаа, Холбоото Штадууд уласхоорондын эрхые бүдүүлигээр хазагайруулна гэжэ Нюрнбергын трибуналда Америкын зүгһөө гол зэмэлэгшэ байһан Т. Тэйлор мэдүүлээ.

Клинтондо (Нью-Йорк штат) үгэ хэлэхэ зуураа, Урда Вьетнамай амгалан хүн зон тушаа Америкын ба Сайгоной сэрэгүүдэй гаргадаг зэрлиг аашануудые Тэйлор мүн лэ буруушаагаа. Эдэ зэрлиг аашануудай түлөө зэмые Тэйлор США-гай «дээдэ зэргын командалагшадта» тохоһон байна.

Дженерал моторс" зэмэлэгдэнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Дейтройтдо—США-гай автомобиль бүтээдэг промышленностиин түбтэ—«Дженерал моторс» гэжэ автомобильна концерн олон зоной нюур дээрэ сүүдлэгдэбэ. Энэ концерн ябаган сэрэгшэдэй буу, һомо ехээр бүтээдэг юм. Дайнда эсэргүү түхэл маягтай энэ жагсаалые Вьетнамай дайнда олон жэлдэ хабаадаһан хүнүүд эмхидхээ. «Дженерал моторс» Индохитадай арадуудта эсэргүү дайнда хэрэглэгдэһэн 37 миллион долларой сэнтэй винтовканууддые, снарядуудые, минэнүүд болон бусад һомонуудые гаргаа гэжэ тэдэнэр хэлэһэн үгэ соогоо зааһан байха юм.

«Вьетнамай, Камбоджын ба Лаосой арадуудта эсэргүү сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэд» гэжэ «Дженерал моторс» болон тэрэнэй эзэд ноёдые трибунал мэдэрээ. Энэ сүүдлэлгын боложо байха үедэ дайнда эсэргүү жагсаал болоо, тэрээндэ дайнда хабаадагшад, мүн автомобильна заводуудай хүдэлмэришэд хабаадалсаһан байна.

Никсон Сато хоёр уулзаба

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Сан-Клементдэ (Калифорни) президент Р. Никсон Японой премьер-министр Э. Сато хоёрой хоорондо түрүүшын уулзалга болоо.

Америкын хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй гэршэлһэнэй ёһоор, эдэ хэлсээнүүдтэ Холбоото Штадууд Японой талада ехэ хашалта х..., худалдаа наймаанай талаар Токиогой шэнэ буулта хэхыень баадхана.

ХИЛЫН саанаһаа — телефон, телеграф, радио

З. А. Бхуттын хэһэн пресс-конференци

КАРАЧИ. (ТАСС). Ларкан городто болоһон пресс-конференци дээрэ Пакистанай президент З. А. Бхутто иигэжэ тэмдэглээ: Муджибур Рахманиие оройдонь сүлөөлхынгөө урда тээ тэрээнтэй үшөө нэгэ хэлсээ хэхэ һанаатай байһанаа тэрэ мэдүүлээ. Рахманиие сүлөөлэлгын асуудал тухай мэдээсэхые арсаа.

Оронoй политическэ, экономическа ажабайдалые тогтонижоруулха тушаа зонхилхы арадай партиин правительствын абаһан түсэбүүдтэй журналистнуудые Бхутто танилсуулһан байна. Экономикын гол һалбаринуудые гүрэнэй хиналтада үгэхэ тухай шиидхэбэриие бэелүүлгэ, тэрэшэлэн аграрна реформо хадаа шэнэ гражданска захиргаанай гол зорилгонууд болохо ёһотой гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Орон доторхи сэрэгэй байдалые болюулха тушаа ямар нэгэн мэдүүлгэ хэхэһээ тэрэ хулжаһан байна. Мүнөө байгаа гурим реформонуудые бэелүүлхэдэ туһалха байха гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Индитэй байгууһан харилсаануудаа гуримшуулха тушаа президент иигэжэ мэдүүлээ: «Бидэ Индитэй хэлсээ хэхээр бэлэмди». Советскэ Союзтай бидэ үргэн ехэ харилсаа холбоо хүгжөөхые хүсэнэбди, тэрээнтэй хани барисаа, бата харилсаа холбоо байгуулхые хүсэнэбди» гэжэ Бхутто зааһан байна.

Хитадай дэмжэлгэтэйгээр

ДЕЛИ. (ТАСС). Индохитадта Америкын сэрэгэйхидэй хэжэ байгаа зэрлиг муухай шэнэ аашанууд тухай редакционно статьягаа «Пекинэй үгэ дуугүй зүбшөөлөөр бомбодолго» гэһэн гаршаг доро «Пэтриот» толилоо.

Нью-Йоркһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Хойто Вьетнамые дахинаа бомбодохынгоо урда тээ США Пекинтэй зүбшэлсэһэн байгаа гэжэ газетэ бэшэнэ. Иимэ харилсаан хадаа аюулгүйн асуудалаар президент Никсонэй тусхай туһалагша Киссинджерэй Пекин ошоһоной һүүлээр США-да ба Канадада хитад-американ саг үргэлжын дипломатическа зүбшэлсөөнэй үедэ тогтоогдоһон байгаа.

Никсонэй айлшалалгын һүүлшын жэжэ асуудалнууд тушаа американхидэй Пекиндэ үгэеэ ойлголсожо байһан мүнөө үедэ США-гай президент хадаа Пекинэй адагай захынь аниргүй дуугайгаар зүбшөөлөө үгөөгүй һаань, бомбодолгоёо дахин үргэлжэлүүлхэ гэжэ зүбшөөхэ байгаагүй ха. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдтэй болохо уулзалгада муугаар нүлөөлмөөр али бүхы юумэндэ США-гай президент ехэ һэргылэмжэтэйгээр хандадаг юм гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Эдэ ябуулганууд хадаа Вашингтонтой харилсаануудаа гуримшуулхын тулада Вьетнамда болож байгаа дайе һаад хэхэгүй гэжэ Пекинэй тоолодог аюулай улам ехэ боложо байһые батадхан харуулаа гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Америкын политикын нюуса тала

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Сагаан байшангай документнүүдые толилхо зуураа, «Вашингтон пост» газетэ Делидэ байдаг Америкын элшэн сайд Китингын эльгээһэн мэдээсэлнүүдые дурдана. Китинг хадаа Зүүн Пакистанда Яхья Ханай засаг баригшадай гаргадаг бүдүүлиг аашанууд тухай үнгэрэгшэ жэлэй хабар мэдээсэдэг байгаа. Зүүн Пакистанай асуудалнуудые политическэ ёһоор шиидхэхэ тушаа Индиин хүн зоной баримталдаг хүсэл эрмэлзэл тухай США-гай элшэн сайд тиихэдэ мүн лэ мэдээсээ һэн. Гэбэшье Пакистанай сэрэгэй засагайхидай ябуулһан хашалта мүрдэлгын политикаһаа «шиидхэмээр асуудал хэхэгүй» гэжэ бодоод, США-гай правительство эдэ баримтануудые анхаралгүйгөөр орхёо гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Газетын һанамжын ёһоор хэдэн мянгаад бенгалиинхидые алаһанайнь, Инди ошожо бэеэ абарһан хэдэн миллион хүн зониие нютагһаань намнажа гаргаһанайнь түлөө Пакистаниие буруушаахаһаа, мүн Яхья Ханда шанга даралта хашалта хэхэһээ США-гай хэдэн һарын турша соо юундэ арсадаг байһаниинь энээгээр тайлбарилагдана бшуу.

ЭРХЭ СҮЛӨӨТЭ ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРНҮҮД

Бангла Дешһээ хэглэһэн репортаж

Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй вертолёдоор ниидэнэбди. Энэмнай Калькуттска аэродромһоо дэгдээд, Бангла Дешэй ниислэл хото—Дакка тээшэ шэглэбэ. Шубуунай ниидэдэгэй тухай дээрэһээ харахада, пальма мододоор хүреэлэгдэһэн Зүүн Бенгалиин һуурин тосхонууд, барайгарай полинууд соогуур могойтон годирһон дардам харгы тон элихэнээр харагдана даа. Эдэ полинуудта хүдэлмэри хэжэ ябаһан таряашадай бэе илгаруулжа боломоор, онгосснууд дээрэһээ гүльмэ хаяжа ябаһан загаһашадые гол мүрэнүүдэй нэгэндэнь харабаб.

— Минии урда тээ һууһан пилот ара тээшээ эрьелдээд, мотоорой шуулае дараха гэһэндэл, хэдыхэн хоногой урда тээ эгээл энэ газар дээгүүр ниидэхэдэм, тус нютаг жэн балай, амитагүй шэнги байгаа бэлэйл,—гэжэ шангаар ооглон хэлэбэ.

—Мүнөө болоходо, эндэһээ тэрьедэгшэдэй нютагаа бусажа ерэхэдэнь, эндэхи ажабайдал хуушанайнгаа түхэл янзада орожо эхилбэ.

Зүүн Пакистанай аюулта муухай хэрэг үйлэнүүдэй һүүлээр, эдэ бузар муухай зэрлиг аашануудай гэмээр эндэхи хэдэн миллион хүн зоной ами наһаяа абархын тулада хүршэ Инди руу орожо, ами бэеэ хамгаалха баатай болоһоной эсэстэ Индиин хилэ шадарай штадуудаар оло дахин ябаһан, Зүүн Бенгалиһаа тэрьедэгшэдтэй оло дахин уулзаха, хөөрэлдэхэ ушартай болоһон байгааб. Хэлэшэгүйгөөр түражa, араг яһан болошоһон эрэ хүнүүд, эхэнэрнүүд, бүхы юумэнһээ сүхэршэһэн харасатай үбгэжөөлнүүд, аймхай болошоһон үхибүүд—иимэ уладуудые май, октябрь һарануудта харадаг һэмби. Зобоһон тулиһандаа һанаа үнөөндэ хатанги эдэ зонууд абяа шэмээгүйгөөр лэ Индиин харгы замаар ябажал, ябажал байгаа бэлэй. Мүнөө болоод байхада, тон ондоо хүнүүдые харанална, бүри мэнэ һаяхан эхэ оронһоо хаһагдаһан эдэ зонууд мүнөө дахин эхэ оронoо оложо, одоол жаргаба гээшэ.

— Эдэ хүн зоной эхэ орон—Бангла Деш юм. Энэ ороной олон мянган эрхэтэд эрхэ сүлөөгөө олоһон өөһэдынгөө орон нютаг руу бусажа байна. Эдээнэй нэгэн—Джессор гэдэг город шадарай нютагай таряашан Факир Азимуддин гэгшэтэй уулзабабди. Энэ хүнэй һуужа байһан нютагтань Баруун Пакистанай солдадуудай ерэһэн үдэр тухай хөөрэхэдөө, ушар дүримгүй муухай ёрото үзэгдэл мэтээр һэлэн һакан ярина. Эдэ солдадууд дээрмэдэжэ ороо, гэр байрануудые галдаа, шатаагаа, эхэнэрнүүдые хүсөөрөө эдлээ, эсэргүүсэлтэ хэхэеэ эрмэлзэгшэдые дууһан аладаг байгаа. «Мүнөө одоошье минии эхэ орон сүлөөрөө даа, би, минии хүршэнэр жаргалтай байна,—гээд энэ таряашан хөөрэнэ.—Индиин арми, манай сүлөөрэлгын хүсэнүүд Пакистанай солдадуудые намнажа, Эхэ оронииемни сүлөөлөө, — гэжэ саашань хэлэбэ. Түрэһэн газар уһан дээрээ һанаа амар ажаһууха, хүдэлхэ аргатай болообди гэжэ бидэнэр этигэнэбди».

Бангла Дешэй ниислэл хото—Дакка угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр маниие угтаба. Юуб гэхэдэ, эрхэ сүлөөтэ түрүүшынгээ үдэрнүүдые баяр баясхалантайгаар һайндэрлэжэ байба. Хаа хаанагүй хүн зон олоороо сугларaад, митингнүүд зүн дэгээн болошоно. «Мукти Бахини» гэдэг отрядуудай партизануудай ногоон хубсаһа үмдэһэн бүри залуу хүбүүд эдэ митингнүүд дээрэ үгэ хэлэнэ. Эдэнэй нэгэн—үндэр аад, хүдэр бэетэй, хитүүшэг аад, энеэбхилһэн нюуртай хүн «Мукти Бахини» гэдэгэй капитан байшоо. тэрэ хүмнай М. А. Ахмад. Энэ хүн оройдоо 26 наһатай, бэшэ хэдэн мянган партизандал адли энээнэй урда тээ юрын лэ алба хаагша ябаһан хүн лэ даа. Баруун Пакистанай армиин ерэжэ, орон нютагтань доботолго хэжэ, арад зондонь алалга хюдалга, зэрлиг муухай ааша, үйлэ хэрэгүүдые гаргахадань, энэ хүн партизануудта ошоһон юм. Партизануудай нэгэ баазада саг зуура сэрэгэй бэлэдхэл,һургуули гараһанай удаа Ахмад сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй отряд толгойлоо һэн. «Сэрэгэй мэргэжэлтэй албатан бэшэб даа, ушар үйлэнүүдэй эрхээр нигэжэ дайлалдажа ябаа хүм,—гээд энэ хүн хөөрэхэ юм. Минии эгээл ехэ хүсэл зоригни хадаа нютагаа эсэгэдээ ошожо, фермер болохо хүсэлэнтэйб. Тэндэмнай газарай багахан участок бии юм даа». Маанадые—совет журналистнууд ябана гэжэ мэдэхэдээ, Ахмад гарыемнай шанга гэгшээр адхана. «Агуу ехэ совет арад манай түүхын эгээл хүшэр хүндэ үедэ маниие дэмжээ даа, энээниень бидэнэр хэзээдэшье мартахагүйбди,—гэжэ энэ хүн хэлэбэ.

Маниие тойроод олон хүн зон сугларшаба. Дэлхэй түбиин арад түмэнэй национальна сүлөөрэлгын, бэеэ даанхай байдалай түлөө үнэн зүб тэмсэлые хододоо дэмжэдэг Советүүдэй ороной арад зон ба правительствада үнэн зүрхэнһөө гараһан хани халуун үгэ хэдэхэ хүсэлэнтэйнүүд лэ булта эндэ ерээ. Эндэ байһан хүн бүхэн совет хүнэй гар барихаяа эрмэлзэнэ.

Дакка мүнөө болотороо мэнэ һаяхан болоһон сэрэг дайнай мүр сараатай: бомбонууд болон снарядуудай нүхэн дүүрэн, байшангуудай хананууд һандархай, элһэтэй мэшээгүүд хуряагдаадүй зандаа. Зүгөөр городтохи ажабайдал удаа дараалан заһаржа эхилэнхэй—правительствын зургаанууд, радио ба телевидени хүдэлжэ эхилээ, газетэнүүд гарана, магазинууд ба дэлгүүрнүүд нээлгэтэй. Хэлхээ холбоон дахин һэргээгдээ, транспорт хүдэлжэ эхилээ—мэнэ һаяхан ниислэл хотын түмэр харгын вокзалһаа түрүүшын пассажирска поезднууд гаража ошобо. Даккада байһан Бангла Дешэй правительство ажабайдалые саашаданьзаһаруулха, һандарһан экономикоёо һэргээн дэбжээхэ хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые абаһан байна. Энэ республикын премьер-министр Таджуддин Ахмедтэй эдэ бүгэдэ асуудалнууд тухайда бидэнэр хөөрэлдөөбди. Экономическа, политическэ болон социальна шэнжэтэй аргагүй олон үлхөө асуудалнуудтай дайралдаабди. Нэн түрүүн бидэнэр гурим байдалаа эсэслэн һэргээхэ, манай хани барисаата Индидэ бэеэ хамгаалжа байһан манай арба миллион эрхэтэдые Эхэ орондоо бусааха хүдэлмэри эмхидхэхэ ёһотойбди,—гэжэ премьер-министр хэлэбэ. Юрын улад зоной аша туһада зохилдуулан, ниитын гурим, оронойнгоо экономическа бүридэл шэнэдхэн хубилгаха асуудал шиидхэгдэхэ болоод байна,—гээд саашань үргэлжэлүүлбэ. «Манай феодальна шахуу, капиталис экономикые социалис шэнжэтэй болгожо, бүримүһэн шиидхэхэ хүсэлэнтэйбди,—гээд Таджуддин Ахмед хэлэбэ.

«Бангла Дешэй арад зон гүн схээр баярлажа, сэдьхэлээ баясажа байһанаа СССР-эй агууехэ арад зондо, хүтэлбэрилэгшэдтэнь мэдүүлжэ байна. Юуб гэхэдэ, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө манай тэмсэхэдэ, дэлхэйн түбиин олон гүрэнүүдэй харша зүрюугээр хандажа байгаашье һаань, СССР манда сэгнэшэгүй дэмжэлгэ үгөө,—гээд түгэсхэлдөө тэмдэглэбэ. Манай арадуудай үнэн сэдьхэлэй хани барисаан саашадаашье хүгжэхэ бэзэ гэжэ би найданам».

С. БУЛАНЦЕВ,
(ТАСС-ай корр.).

Дакка хото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Түсэб... табан жэл тухай хөөрөөн» — ... рүү бэшэг. Нютаг нютагуудһ... абтаһан һонинууд. ТАСС-ай һүүл... мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Л. Си... гривовэй «Ленинскэ партиин зэр... дэ ябахые хүсэнэб» гэһэн реп... таж. ТАСС-ай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: Арад... гэгээрэлэй асуудалаар болоһон р... публиканска зүблөөнһөө тоосо... Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. Т... рэл орон доторнай.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Ха... барисаанай харгы замаар»— ... Жалсараевай замай тэмдэглэл. ... лын саанаһаа. «Моодын мүндэл... түрэлгэ»—В. Озеровой фоторепо... таж.

Эхир экран

МОСКВА: 13.00—орон дотор... һонинууд. 13.15 — һурагшад... зорюулагдаһан «Будильник» гэһ... дамжуулга. 13.45 — хүгжэм... киоск. 14.15 — эдир харагшад... театр. Е. Пермяк. «Алтан ша... гай» — телевизионно зүжэг. 16.0... — һурагшадта зорюулагдаһан да... жуулга. «Океан» планетэ гэжэ ... дэм ухаанай олимпиадын түгэс... лэй дамжуулга. 17.30 —И. Штра... сай «Сэнхир Дунай» гэһэн балет... Ленинградай С. М. Кировой нэрэ... жэтэ гүрэнэй академическэ опе... болон баледэй бэга театрай зүж... 19.25—үнгэтэ телевидени «Ки... аяншалагшадай клуб». 20.25 ... орон доторхи һонинууд.

УЛААН-ҮДЭ: 20.30 — ба... шуулда зорюулагдаһан «Светофор... гэжэ дамжуулга. 20.50 — муль... фильм.

МОСКВА: 21.15 — үнгэтэ тел... видени. «Чайковский» — уран һа... ханай фильм. (2-дохи сери). 22.3... — «США: аюул баруун тээһэ... Валентин Зорин дамжуулга хэ... 23.05 — эстрадна концерт.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Н-03317. Заказ № 1155.